

AGENDA

Bestuurscommissie Gezondheid

Datum	:	24 november 2022
Tijdstip	:	09.30 – 11.30 uur
Locatie	:	Veiligheidsregio Fryslân, Harlingertrekweg 58, Leeuwarden, De Ridderzaal,

Onderwerp	Bijlage	Doel
1. Opening en vaststellen van de agenda	-	Vaststellen
2. Besluitenlijst	Bijlage	Vaststellen
3. Ingekomen stukken en mededelingen	Bijlage	Informeren
4. Stand van zaken Friese Preventie Aanpak	Presentatie	Informeren
5. Kansrijke Start <i>Stand van zaken en toekomstscenario's</i>	Bijlage	Besluitvorming
6. Publieke Gezondheid ouderen in de derde levensfase	Bijlage	Informeren
7. Kaderbrief 2024-2027	Bijlage	Vaststelling ter doorgeleiding aan DB/ AB
8. Rijksvaccinatieprogramma en vaccinatiegraad	Presentatie	Informeren
9. Stand van zaken regierol Agendacommissie in zorg- en publieke gezondheidsopgaven	Nazending	Informeren
10. Rondvraag en sluiting vergadering		

KORTE CONCLUSIES

Bestuurscommissie gezondheid

Datum : 6 oktober 2022
Locatie : Leeuwarden, VRF – Harlingertrekweg

Aanwezig:

L. de Vries (voorzitter)	H. Zonderland (lid Agendacommissie)	E. de Groot (lid Agendacommissie)
N. Kramers (lid Agendacommissie)	M. Poelman (lid Agendacommissie)	
S. Vegelin	P. IJnsen	S. Sijtsma
J.D. de Vries	P. van der Zwan	C. de Pee
R. de Vries	L. Kleefstra (Directeur Publieke Gezondheid)	B. Huis in 't Veld (secretaris)
W. Kleinhuis (Algemeen directeur)	E. Knoll (directeur bedrijfsvoering)	

Afwezig:

G. Wiersma	B. Gardeniers	E. Verhagen
I. Zonneveld	G. van Essen	Gemeente Vlieland

1. Opening en vaststellen van de agenda

De voorzitter opent de vergadering, nieuw in zijn hoedanigheid als voorzitter van de Bestuurscommissie Gezondheid. Hij heet iedereen welkom, ook de aanwezige journalist.
De afwezigen worden vermeld.

De Agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Portefeuilleverdeling Agendacommissie Gezondheid

De Agendacommissie Gezondheid heeft in nieuwe samenstelling ook de eerste vergadering gehad. Dit heeft geleid tot voorstel portefeuilleverdeling binnen de Agendacommissie.

De portefeuilleverdeling wordt conform voorstel aangenomen. De leden van de Bestuurscommissie Gezondheid wensen de Agendacommissie veel succes.

3. Besluitenlijsten

- **9 juni 2022**

De heer IJnsen was op 9 juni wel aanwezig. Met deze aanpassing worden de conclusies van 9 juni vastgesteld.

- **8 september 2022**

De conclusies worden ongewijzigd vastgesteld.

4. Ingekomen stukken en mededelingen

De meegestuurd mededelingen leiden niet tot vragen.

Mevrouw Kleefstra heeft nog een aantal aanvullende mededelingen over Corona, de ondersteuning aan de Oekraïense vluchtelingen en SPUK

(specifieke uitkering), GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) en IZA (Integraal Zorgakkoord) en hoe de GGD hierin acteert.

De Bestuurscommissie Gezondheid neemt kennis van de mededelingen.

5. Stand van zaken Friese Preventie Aanpak

De heer J.D. de Vries geeft een toelichting op de stand van zaken binnen de Friese Preventie Aanpak (FPA). Dit is een regulier agendapunt om de verbinding tussen de Bestuurscommissie Gezondheid en de FPA te houden.

Er volgt een discussie over onder andere de SPUK en dat breed kijken en verbinding leggen zo belangrijk is. Het gaat niet zo veel om nieuw, maar vooral om verbreden en versterken door samen te werken. Dit wordt meegegeven aan de heer de Vries als voorzitter van de FPA.

De Bestuurscommissie wil daarbij ook focus aanbrengen in het gezamenlijke verhaal. In de Agendacommissie is ook gesproken over de hoeveelheid gremia en tafels waar veel dezelfde onderwerpen, met een eigen nuancering en dynamiek. Dit wordt ook wel ervaren als bestuurlijke drukte.

De Agendacommissie Gezondheid krijgt de opdracht van de Bestuurscommissie Gezondheid om tot een voorstel te komen hoe we met alle gremia en tafels die er zijn de bestuurlijke drukte kunnen verminderen en efficiënt en effectief kunnen blijven.

6. Regionale coördinatie ‘opgroeien in een kansrijke omgeving (OKO)

Dit is ter informatie voorgelegd aan de Bestuurscommissie Gezondheid. Hiermee organiseer je de paraplu en het geeft de gemeenten zelf de ruimte om hierbij wel/ niet aan te haken.

De Bestuurscommissie neemt kennis van de regionale coördinatie.

7. Bestuursrapportage

Mevrouw Kleefstra geeft een korte introductie. Het is de bestuursrapportage waarmee het bestuur inzicht gegeven wordt in de afwijkingen en risico's. In de Bestuurscommissie Gezondheid gaat het dus om het onderdeel programma Gezondheid.

Naar aanleiding van stelt mevrouw de Pee de vraag over de kosten die gemaakt worden ten aanzien van extra inspecties kinderopvang. De fasegewijze invoering levert geen risico op en de dekking hiervoor komt in het gemeentefonds.

De heer de Groot vraagt nog naar de kansen en bedreigingen rondom de invoering van de WAMS. In deze fase kan dit nog niet kwantitatief worden gemaakt.

De Bestuurscommissie stemt in met de teksten onder programma Gezondheid en de doorgeleiding van de bestuursrapportage aan het Dagelijks Bestuur.

8. Publieke Gezondheid en ouderen

Mevrouw Kleefstra introduceert het onderwerp en de gastspreker – de heer C. van den Heuvel.

Als eerste wordt de Bestuurscommissie meegenomen in een presentatie met aandacht voor het waardeerperspectief, daarna krijgt de heer van den Heuvel het woord – als ambassadeur en ervaringsdeskundige. De presentatie en de enthousiaste toelichting van de heer van den Heuvel wordt goed ontvangen. Er volgt een gesprek over het belang om met de ouderen te praten en niet over. Voor veel bestuurders is het ‘wake-up call’, maar vooral ook dat dit iets is van de hele samenleving. Bestuurders kunnen wel een belangrijke bijdrage

leveren hieraan. De heer van den Heuvel roept hierbij de bestuurders op om ook richting Den Haag gezamenlijk op te trekken en een 'vuist' te maken dat het belangrijk is dat er financiële middelen voor deze levensfasen beschikbaar komen. Het gaat daarbij dus om samen met de ouderen uit te werken wat nodig is en kan. Schaarste en betaalbaarheid van de zorg is een belangrijk argument om nu hierop te gaan anticiperen.

Door de voorbereidingsgroep zijn een aantal vragen gesteld. Op de vragen 1 en 2 wordt unaniem en volmondig ja gezegd. De visie wordt onderschreven en de bestuurders willen dit gaan uitdragen. De drie rollen van de GGD worden ook erkend.

De Bestuurscommissie vraagt de voorbereidingsgroep, na een 'ja' op de vraag of de Friese gemeenten samen willen optrekken, dit in een concreet voorstel nader uit te werken en dan voor te leggen aan de Bestuurscommissie.

9. Rondvraag en sluiting

Er is geen rondvraag.

De voorzitter sluit de vergadering af met dank voor de aanwezigen.

Oplegnotitie informierend

Onderwerp	Ingekomen stukken en mededelingen
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	L. de Vries
Auteur	L. Kleefstra
Bijlagen	5
Vergaderdatum	24-11-2022
Agendapunt	3
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	

Kennisnemen van	De mededelingen, ingekomen stukken en toegezegde presentaties.
Inleiding	<p>Er is een ingekomen brief voor de voorzitter over de opdracht COVID-19 eerste half jaar 2023.</p> <p>Tevens zijn de presentaties uit de vorige vergadering van de Bestuurscommissie Gezondheid (6 oktober 2022) toegevoegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Presentatie - FPA - Presentatie - De rol van publieke gezondheid en GGD Fryslân in de ouder wordende samenleving <p>Bovendien, ter kennisgeving, twee krantenartikelen over besproken onderwerpen tijdens de vergadering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - N.a.v. mededeling over programma STORM: 'Aanpak somberheid onder jeugd', voorpagina Friesch Dagblad d.d. 7 oktober 2022 - N.a.v. agendapunt 8, Publieke Gezondheid en ouderen: 'Fryslân wil ouderen tot op hoge leeftijd gezond houden', Friesch Dagblad d.d. 7 oktober 2022 <p>Aanvullend zijn er nog een aantal mededelingen voor de Bestuurscommissie Gezondheid.</p>
Kernboodschap	<p>Mededeling over project Storm: Janina Loef is aangesteld als programmaleider STORM. STORM is een wetenschappelijk onderbouwde, preventieve aanpak die tot doel heeft een depressie of suïcide bij jongeren vóór te zijn. Janina zal het komende jaar onderzoeken of er voldoende interesse, draagkracht en commitment is voor de implementatie van het STORM-programma in een aantal Friese gemeenten en bij het</p>

onderwijs. Wanneer dit het geval is, zal dit in afstemming met de betrokken gemeenten leiden tot een vervolgsubsidieaanvraag voor de implementatie van STORM. Ook zal ze de pilot die dit schooljaar gedraaid gaat worden, voorbereiden en monitoren.

Mededeling over SPUK, GALA en IZA:

Op dit moment wordt er landelijk nog hard gewerkt aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de brede SPUK-regeling (Specifieke Uitkering). Op 2 december besluit de ALV van de VNG over ondertekening van het GALA en het IZA.

De Friese Preventieaanpak wordt genoemd in het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en wordt gezien als een mooie aanzet tot een preventie infrastructuur.

GGD Fryslân heeft een klein beleidsteam gevormd dat deze ontwikkelingen op de voet volgt. Wij willen klaar staan voor de gemeenten wanneer het GALA en de SPUK-regeling worden gepubliceerd, zodat we de gemeenten adequaat kunnen informeren en adviseren. Daarnaast bespreken wij met De Friesland de consequenties van regiobeeld en regioplan. Gemeenten kunnen met vragen terecht bij hun eigen contactpersoon.

Mededeling over de versterking Infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid GGD 'en:

Het Verweij Jonker Instituut welke, in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, in 2021 onderzoek deed naar 'versterking van de publieke gezondheid' adviseert in haar rapport onder andere "versterk het basisniveau van publieke gezondheid, en de GGD en in het bijzonder, door te investering in kwantiteit, kwaliteit en de vormgeving van een stevige landelijk ondersteuning t.b.v. crisis". Het kabinet heeft onder andere op basis van dit rapport het vergroten van de pandemische paraatheid tot één van haar speerpunten in het regeerakkoord gemaakt en daar ook budget voor uitgetrokken.

Op verzoek van het ministerie van VWS heeft GGD GHOR Nederland de beleidsagenda versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid GGD 'en opgesteld. Vooruitlopend op structurele versterking van de IZB richt deze beleidsagenda zich op het oplossen van urgente kwetsbaarheden voor pandemische paraatheid op de korte termijn.

Het traject versterking IZB en pandemische paraatheid GGD 'en identificeert de verbeteringen die nodig zijn en ondersteunt de daadwerkelijke uitvoering daarvan. De doelstelling van de beleidsagenda is:

Zorgen dat GGD 'en voldoende geëquipeerd zijn om hun rol op het gebied van infectieziektebestrijding kwalitatief goed uit voeren. Ook om daarmee goed voorbereid zijn op een mogelijke lauwe en warme fase bij een infectieziekte-uitspraak met (potentieel) landelijke impact.

Het programma versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid GGD 'en (VIP) is gericht op het versterken van de infectieziektebestrijding bij GGD 'en op de korte termijn. Het programma bevat concrete activiteiten die zijn ondergebracht in vijf pijlers, te weten:

1. Kwetsbaarheden wegnemen voor pandemische paraatheid
2. Versterken boven(regionale) monitoring en surveillance
3. Versterken van de wetenschappelijke kennisinfrastructuur infectieziektebestrijding
4. Samenwerken op bovenregionaal niveau

	<p>5. Slim en versneld opleiden</p> <p>Deze pijlers zijn onderling nauw met elkaar verbonden. Voor dit plan is een budget van ruim €75 miljoen (ruim 37 miljoen per jaar) beschikbaar. Deze basis is een start van 2 jaar. Voor elke GGD zal er een vastgesteld plafond bedrag zijn, met een verdeelsleutel per pijler gezien de verscheidenheid aan activiteiten onder de pijlers. Deze financiering is voor de versterkingsplannen en het budget is dus specifiek voor de GGD 'en. GGD Fryslân zal begin januari via de Specifieke Uitkering (SPUK) voor 1 jaar een subsidie aanvragen. Verwachting is dat we ongeveer 1 miljoen voor het eerste jaar kunnen aanvragen. Voorbereidingen voor deze aanvraag worden momenteel getroffen. De bestuurscommissie zal in februari geïnformeerd worden over de uitkomsten van de aanvraag.</p> <p>Bovenstaande is gericht op een periode van 2 jaar. Voor het versterken van infectieziektebestrijding op de lange structurele termijn financiering zal ook een plan nodig zijn. Hier is het ministerie van VWS i.s.m. GGD GHOR Nederland en andere ketenpartners mee bezig. Hiervoor wordt o.a. nu onderzoek gedaan naar de structurele capaciteit binnen IZB.</p> <p>Mededeling over rookvrije Generatie:</p> <p>De Rookvrije Generatie wordt steeds meer zichtbaar in Fryslân. Dit is van groot belang om de schadelijke effecten van (mee) roken te beperken en kinderen zoveel mogelijk rookvrij te laten opgroeien. Vanuit het programma Rookvrije Generatie Fryslân zijn we bezig met het verwerken van de laatste resultaten in de eindrapportage Rookvrije Generatie 2018-2022.</p> <p>Het blijft noodzakelijk om te blijven investeren in het programma 'Rookvrije Generatie Fryslân'. Het kost tijd om niet-roken de norm te laten worden en om de sociale norm voor een rookvrij voorbeeld voor de jeugd te realiseren. Want, ondanks alle maatregelen die op landelijk en lokaal niveau gerealiseerd zijn de afgelopen jaren, zijn er nog steeds plekken in onze provincie waar kinderen in aanraking komen met tabaksrook. Om te zorgen dat zij rookvrij kunnen opgroeien, dient de aanpak verder voortgezet te worden. Kinderen die rookvrij opgroeien leven langer en in betere gezondheid, ze hebben een betere kwaliteit van leven, ervaren minder ziektelast en kunnen langer participeren in het arbeidsproces.</p> <p>Op 9 februari 2023 kunt u vanuit Rookvrije Generatie Fryslân de evaluatie samen met de plannen en ambities voor 2023- 2026 verwachten.</p> <p>Overige mededelingen:</p> <p>Aanvullend wordt mondeling de Bestuurscommissie Gezondheid bijgepraat over de actuele ontwikkelingen.</p>

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Aan: De voorzitters van de veiligheidsregio's en directeuren publieke gezondheid van de gemeentelijke gezondheidsdiensten en het bestuur van de stichting Landelijke Coördinatie COVID-19 bestrijding.

Afschrift: VNG, Veiligheidsberaad en de voorzitters van de gemeentelijke gezondheidsdiensten.

Bezoekadres

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

3447167-1037332-PDCV

Uw brief

Bijlage(n)

Datum

14 OKT. 2022

Betreft

Opdracht covid-19 maatregelen eerste half jaar 2023

Geachte voorzitters van de veiligheidsregio's, directeuren publieke gezondheid van gemeentelijke gezondheidsdiensten (GGD'en) en bestuur van de stichting Landelijke Coördinatie COVID-19 Bestrijding (LCCB),

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

In de brief van 5 november 2021 heb ik de eenzijdige opdracht gegeven aan de voorzitters van de veiligheidsregio's (voorzitters) om, ter bestrijding van COVID-19, maatregelen te nemen en daarvoor indien noodzakelijk extra kosten te maken. Deze eenzijdige opdracht op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg) aan de voorzitters biedt de grondslag voor de rechtmatige vergoeding van deze extra kosten. Met deze brief verleng ik de eenzijdige opdracht aan de voorzitters tot en met 30 juni 2023 en wijzig die.

1. Aanleiding

De huidige opdracht, die ik per brief van 5 november 2021 bekend heb gemaakt en inhoudelijk gewijzigd heb op 8 maart 2022, geldt tot en met 31 december 2022. Ook al is de epidemiologische situatie veranderd, toch zullen er ook in 2023 nog maatregelen genomen moeten worden ter bestrijding van de pandemie van de infectie COVID-19. Dit zal leiden tot extra kosten. In 2023 blijven teststraten open voor specifieke groepen. Bron- en contactonderzoek (BCO) focust zich op het beschermen van kwetsbaren en op adequate informatievoorziening. Aangezien er nog veranderingen in het epidemiologische beeld kunnen optreden, houd ik de mogelijkheid open om binnen de opdracht met beleidsveranderingen op dit gebied te komen. Er blijft tevens aandacht voor (het verhogen van) de beschermingsgraad waardoor eventueel nieuwe vaccinatierondes nodig zijn om de bevolking zo goed mogelijk te beschermen tegen het coronavirus. Nieuwe vaccinatiecampagnes worden ingezet afhankelijk van verschillende factoren, zoals de mogelijke opkomst van nieuwe virusvarianten, de seizoensinvloed op de aanwezigheid en verspreiding van COVID-19, de afnemende immuniteit na verloop van tijd, de effectiviteit van de beschikbare COVID-19-vaccins en het effect van eventuele maatregelen op de verspreiding van het virus.

Ook zijn er kosten gemoeid met het behoud van de mogelijkheid tot opschalen in het geval van een nieuwe virusvariant. De Wpg (artikel 62) bevat de grondslag voor rechtmatige vergoeding van de kosten ter uitvoering van deze opdracht.

Kaderbrief

Naast het geven van de opdracht bij deze brief zullen de voorzitters en de stichting LCCB in november van dit jaar ook een kaderbrief van mijn ministerie ontvangen. In deze kaderbrief wordt de meer specifieke invulling van de hierna beschreven opdracht in de onderdelen a tot en met j, opgenomen. Voorts zullen daar nadere afspraken worden gemaakt over de financiën (budget, realisatie en verantwoording). Het verzoek is dan ook om terughoudend te zijn met het starten van de invulling van de gevraagde maatregelen beschreven onder 2 en daarbij enkel noodzakelijke kosten te maken dan wel verplichtingen aan te gaan, totdat de kaderbrief met verdere details over de gewenste scenario's is ontvangen en is afgestemd.

Kenmerk

1037332

Mijn ministerie zal een aantal tripartite overleggen inrichten voor aansturing en afstemming van deze verdere beleidsmatige uitwerking, met het oog op de optimale samenwerking tussen de GGD'en, de stichting LCCB en mijn ministerie. Hiermee wil ik bereiken dat een soepele vertaling van beleidswijzigingen naar de uitvoeringspraktijk wordt gerealiseerd en dat tijdens de uitvoering van de opdracht sturing op doelmatigheid van de uitvoering en uitvoeringskosten mogelijk is en er helderheid is over de verantwoordingsbehoefte en -informatie van mijn ministerie.

2. Opdracht aan de voorzitters

Opdracht

Ik geef op grond van artikel 7, eerste lid, Wpg, de voorzitters de opdracht om tot en met 30 juni 2023 maatregelen te treffen tot:

- a. Het aanbieden en uitvoeren van de noodzakelijke covid-19 testen gegeven het geldende testbeleid. Hierbij dient in de beschikbare testcapaciteit en flexibele op- en afschaalsnelheid rekening gehouden te worden met de scenario's die in de eerdergenoemde kaderbrief zullen worden opgenomen.
- b. Het verder afschalen van (BCO), zodat alleen de volgende taken nog verricht worden:
 1. De administratieve handelingen voortkomend uit de meldplicht na een positieve COVID-19 testuitslag.
 2. Uitvoeren van BCO voor specifieke doelgroepen zoals geadviseerd door het RIVM.
 3. Afhandelen van inkomende telefonie n.a.v. positieve testuitslagen of wijziging in beleid en/of maatregelen.
 4. Waar nodig uitbraken of clusters van COVID-19 in instellingen waar kwetsbaren verblijven volgen en adviseren over beleid.
 5. Het in standhouden van parate capaciteit om op landelijk niveau met een *variant of interest* (VOI) / *variant of concern* (VOC) een aanvullend BCO fase 1 af te kunnen nemen voor de eerste circa 200 gevallen¹.
 6. Het borgen van uniforme kennis en kunde voor het uitvoeren van BCO in het worstcasescenario inclusief de crisisstructuur zoals het in stand houden van de waakvlamconstructie voor de landelijke schil.
- c. Het noodzakelijk vaccineren van (een deel van) de bevolking tegen COVID-19;
 1. GGD'en houden een basisinfrastructuur in stand zodat iedereen die

¹ Zoals beschreven in 'BCO toekomstscenario's langetermijn aanpak COVID-19' door RIVM op 8 september 2022.

dat wil, gevaccineerd kan worden. Vanuit de basisinfrastructuur kan worden opgeschaald indien een nieuwe (grootschalige) vaccinatiecampagne nodig is.

Kenmerk

1037332

2. Ook blijven de GGD'en gezamenlijk, met haar (lokale) partners die hiervoor nodig zijn, verantwoordelijk voor het fijnmazig vaccineren. Dit wordt nader uitgewerkt in de kaderbrief.
 3. GGD'en blijven zich met hun mobiele teams inzetten bij het vaccineren in instellingen zonder medische dienst en de niet-mobiele thuiswonende.
 4. Ook zal in het verlengde hiervan zorg gedragen blijven worden voor het goed (laten) registreren van de vaccinaties.
- d. Het leveren van data voor het verstrekken van de bij de COVID-19 behorende vaccinatie-, test- en herstelbewijzen.
 - e. Het paraat houden van de medische uitzonderingsroute voor het geval het Coronatoegangsbewijs opnieuw ingevoerd zou worden.
 - f. Specifiek voor de veiligheidsregio's Kennemerland, Rotterdam-Rijnmond, Drenthe, Brabant-Zuidoost en Zuid-Limburg: het in staat zijn om de capaciteit om uitvoering te geven aan entry screening alsmede aan de quarantaineplicht voor inkomende reizigers indien er inreismaatregelen van kracht worden op te kunnen starten. Hiervoor gelden de reeds gemaakte afspraken waarbij voor de uitvoering van de entry screening geen personele capaciteit beschikbaar gehouden hoeft te worden en er voor het ophalen van quarantaineverklaringen een minimale capaciteit beschikbaar wordt gehouden om snel te kunnen opschalen.
 - g. Het uitvoeren van de volgende taken in het kader van digitale ondersteuning:
 1. Het waarborgen van de bestaande digitale dienstverlening aan LCCB-programmalijnen en ketenpartners;
 2. Het optimaliseren van de digitale dienstverlening en ondersteunende ICT, in lijn met de langetermijnstrategie COVID-19 met effectiviteit, efficiëntie en veiligheid als doel.
 3. Het voorbereiden van en ondersteunen bij de transitie van diensten, producten en projecten naar GGD'en en eventueel nog nader af te spreken partijen.
 - h. Het voorbereiden van de parlementaire enquête COVID-19 in samenwerking met GGD GHOR Nederland.
 - i. Het zorgdragen voor het borgen van ervaring, expertise en deskundigheid en het verantwoord afbouwen na juni 2023 (verantwoording en afhechting) indien de bovengenoemde activiteiten a t/m h per 30 juni 2023 binnen de stichting LCCB stoppen.
 - j. Het door de stichting LCCB uitvoeren van de noodzakelijke werkzaamheden op landelijk niveau en ondersteunen van de GGD'en, zoals bedoeld in de onderdelen a tot en met i.

Bekostiging

De extra kosten in verband met de uitvoering van de bij deze brief gegeven opdracht komen in aanmerking voor de vergoedingsregeling van artikel 62 Wpg (meerkostenregeling). Ik merk volledigheidshalve op dat eventuele minderinkomsten niet voor compensatie op grond van de meerkostenregeling in aanmerking komen.

Verantwoording

In het verlengde van deze opdrachtbrief wordt in de kaderbrief invulling gegeven

aan de verantwoording over de financiën. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de informatiebehoefte aan de voorkant (begroting) die aansluit bij de opdracht en doelmatige uitvoering en waar rekening wordt gehouden met mogelijke scenario's in de uitvoering. Tevens wordt de informatiebehoefte aan de achterkant (verantwoording) vertaald in heldere verantwoordingsafspraken. Alle partijen hebben tot doel om te komen tot heldere regelingen die voldoen aan de vigerende accountseisen waarbij er inzicht is in de financieringsbehoefte en een rechtmatige verantwoording en daarbij behorend een controleerbare prestatie. Dit wordt in de kaderbrief per organisatie nader uitgewerkt.

Kenmerk

1037332

Toelichting

De uitvoeringskosten van de maatregelen, bedoeld in de onderdelen a, b, c, d, e, f, g, h en i van de bij deze brief gegeven opdracht, drukken op de GGD'en en op de veiligheidsregio's. Het kan bij de veiligheidsregio's dan bijvoorbeeld gaan om extra gemaakte kosten voor crisiscommunicatie en bestuurlijke aangelegenheden. Ook de coördinatie van de handhavingsmaatregelen door het Veiligheidsberaad vallen onder de maatregelen ter bestrijding van de pandemie van COVID-19. Deze komen hiermee ook in aanmerking voor rechtmatige vergoeding op grond van de meerkostenregeling. Zolang de kosten zijn toe te rekenen aan de uitvoering van de opgedragen maatregelen vallen die onder de reikwijdte van de meerkostenregeling. De uitvoeringskosten van de werkzaamheden, bedoeld in onderdeel j, van de bij deze brief gegeven opdracht, drukken op de stichting LCCB en vallen onder de reikwijdte van de meerkostenregeling. Alleen het paraat houden van de medische uitzonderingsroute indien het coronatoegangsbewijs opnieuw wordt ingevoerd, valt hier niet onder de meerkostenregeling. Financiering hiervan geschiedt op de wijze zoals toegelicht in de opdrachtbrief van 22 februari jl. aan de stichting LCCB.

De kosten waarvoor de veiligheidsregio's en de GGD'en een andere bijdrage hebben gekregen dan wel kunnen krijgen, blijven op grond van artikel 15, tweede lid, onderdeel a, van het Besluit publieke gezondheid, buiten aanmerking voor de meerkostenregeling.

Instelling LFI

Zoals bij u bekend heb ik bij brief van 3 juni 2022 (Kamerstukken II 2021/22, 25295, nr. 1875) de Tweede Kamer geïnformeerd over het voornemen een Landelijke Functionaliteit Infectieziektebestrijding (LFI) in te gaan stellen. De LFI als landelijke crisisorganisatie zal wellicht één of meer gemeenschappelijke landelijke taken, bedoeld onder j, van de bij deze brief gegeven opdracht overnemen. Hoewel op dit moment nog niet valt aan te geven of en wanneer de LFI kan worden ingesteld en welke taken dat precies zullen zijn, verzoek ik u met deze ontwikkeling rekening te houden, als ook met de mogelijke overdracht van taken naar andere instanties. Ik zeg u toe tijdig met u in overleg te treden over de gevolgen van de instelling van de LFI voor deze opdracht, zodat u in staat wordt gesteld hierop tijdig te anticiperen. Deze opdracht zal vervolgens dienovereenkomstig worden aangepast.

3. Afsluiting

Op dit moment valt nog niet te voorspellen in hoeverre er behoefte is aan het continueren van de hierboven beschreven opdrachten na 30 juni 2023. Tegelijkertijd onderschrijf ik het belang om duidelijkheid te schetsen richting de uitvoerende partijen over het voortzetten van het bevel. Ik zeg daarom toe uiterlijk eind maart gesprekken op te starten over de periode na 30 juni 2023. Dit

biedt de mogelijkheid om de ervaringen van komende winter mee te nemen richting een eventueel nieuwe eenzijdige opdracht.

Kenmerk

1037332

Tot slot wil ik u graag bedanken voor uw expertise en constructieve houding in de samenwerking tot nu toe. Wij kijken uit naar een voortzetting van de goede samenwerking bij de uitvoering van deze opdracht.

Hoogachtend,

de minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Ernst Kuipers

Friese
Preventie
Aanpak

Friese Preventieaanpak

Een goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor lyts, jong, grut en wiis in Fryslân is waar wij ons samen sterk voor maken!

Update Friese Preventieaanpak (FPA)

Friese
Preventie
Aanpak

VWS heeft FPA benaderd
voor een werkbezoek
van staatssecretaris
Maarten Van Ooijen
op 28 november 22

OKO-aanpak

Onze netwerk-
organisatie is actief

Landelijke
ontwikkelingen:
Preventie is actueel!

Bezoek aan Fryslân door staatssecretaris Van Ooijen

Friese
Preventie
Aanpak

Op
28 november 2022

Preventie goed op de landelijke
kaart zetten, inspireren met
voorbeelden uit Fryslân.

Maarten van Ooijen

'Hoop bieden, dat is de kern waar deze rol voor mij om draait. Hoop bieden door te luisteren en mensen te begrijpen. Dat kan ik niet alleen, dat doen we samen. Samen bouwen we aan goede, toegankelijke zorg voor ieder kind en een gezonde toekomst voor iedereen.'

OKO-AANPAK (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving)

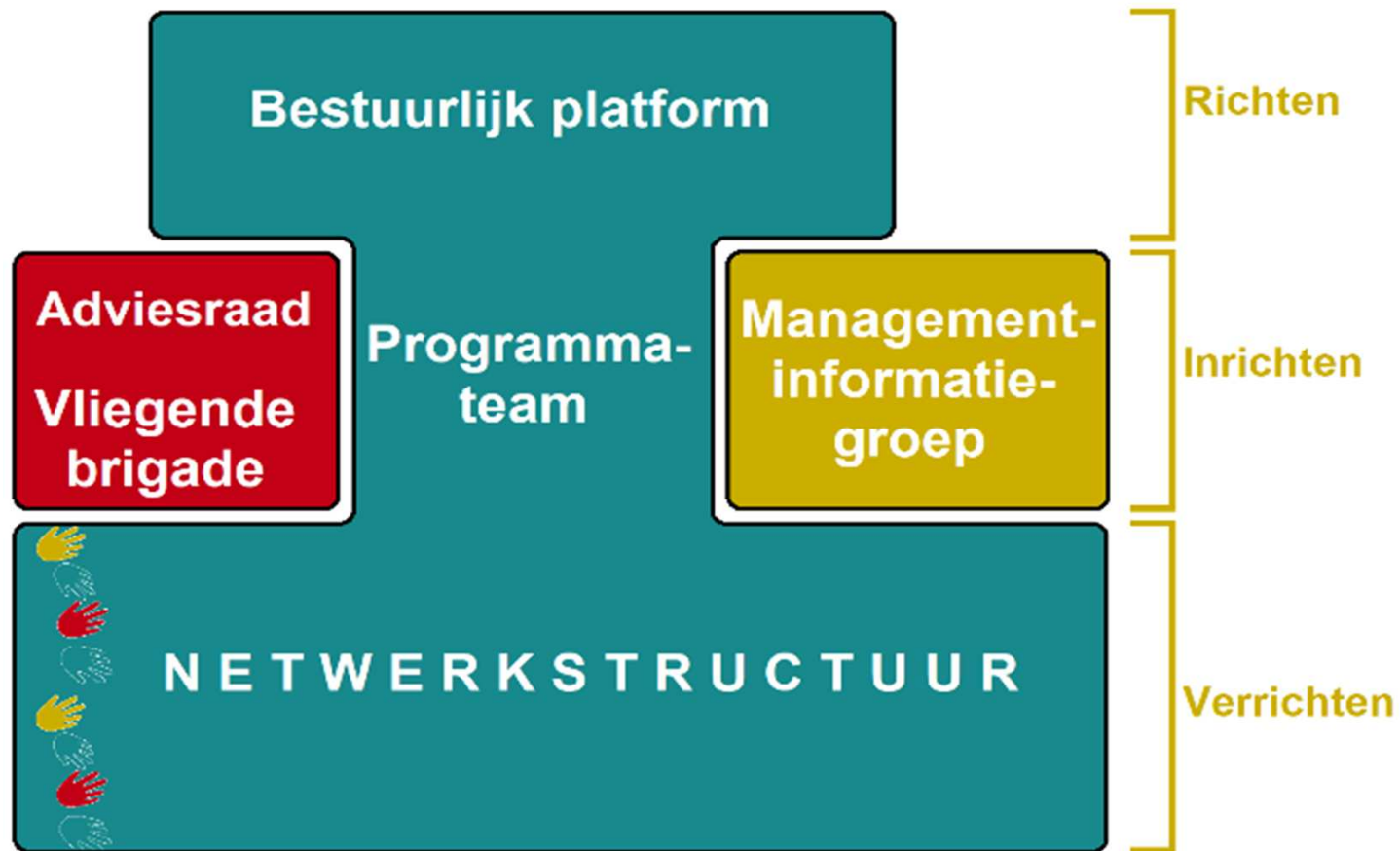
- ✎ OKO-aanpak wordt **breed in Fryslân** geïmplementeerd vanuit 'Nuchtere Fries' als onderdeel van **FPA-coalitie 'Gezond Leven'**.
- ✎ **Eerst focus** op levensfase '**Jong**'.
- ✎ **Leefstijl breed inzetten**: breder dan alleen middelengebruik.
- ✎ Aanstellen **regionale OKO-coördinator binnen de FPA**.
- ✎ Samenwerking en deels **financiering door Trimbos**.

- ✎ **Nader onderzoek** of deze aanpak (of een aantal onderdelen) in te zetten zijn voor andere levensfasen.

Staat op hierna op de
agenda van
BC Gezondheid

Organisatie Friese Preventieaanpak

Netwerkorganisatie Friese Preventieaanpak

Werken in coalities & lerende netwerken

Gezond leven

Ouderschap

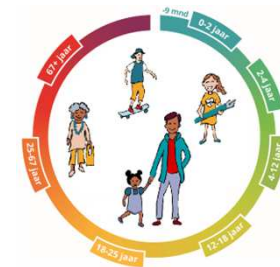
Laaggeletterdheid

Participatie

Positieve gezondheid

Mentale gezondheid

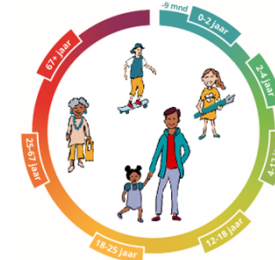
Financieel Fit Fryslân

Gezonde Leefomgeving

Integrale wijkaanpak

Meer dan 200 professionals - en dat aantal groeit iedere dag - werken inmiddels samen op ons [online samenwerkingsplatform](#).

Relevante landelijke ontwikkelingen

- 👉 **Brief VWS** (juli 2022): Het betreft het voorgenomen plan om verschillende uitkeringen/regelingen te bundelen in één **SPUK-regeling** (**SP**ecifieke **UitK**ering) ten behoeve van het bevorderen van de **gezondheid, sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis.**
- 👉 **GALA:** Rijk en gemeenten zetten samen in op **Gezond en Actief Leven Akkoord.** VNG en VWS willen bestuurlijke afspraken maken over de te zetten stappen en de gezamenlijke resultaten. GALA legt een constructieve basis voor de samenwerking aan een gezonder Nederland. Het akkoord bevat gezamenlijke doelen en concrete afspraken en voorziet in de monitoring hiervan. In bestuurlijke overleg wordt de uitvoering besproken.
- 👉 **IZA** (Integraal Zorg Akkoord) met hoofdstuk 'Preventie en Leefstijl'.
- 👉 **WOZO** (Programma over Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen). Samen vitaal ouder worden.

Relevante landelijke ontwikkelingen

Oproep tot stevig samenwerken

SPUK-regeling

In eerste instantie is de gedachte om een **twaalfstal** programma's onder te brengen in de specifieke uitkering (SPUK), waaronder:

- ✎ Brede regeling combinatiefunctionarissen
- ✎ Lokale uitvoering sportakkoorden
- ✎ Middelen preventieakkoord
- ✎ Kansrijke Start
- ✎ Terugdringen gezondheidsachterstanden (GIDS)
- ✎ Aanpak overgewicht
- ✎ Alcoholpreventie
- ✎ Mantelzorg
- ✎ Eén tegen eenzaamheid

Inzetten op meer **daadkracht** en **energie**

Planning

- ✎ December 2022 ondertekening
- ✎ Januari 2023 opstellen voor aanvragen

OPROEP: Stevig samenwerken vanuit FPA

Mogelijkheden voor (boven) regionaal/provinciaal samenwerking, zodat er geen dubbele dingen worden gedaan en de beschikbare middelen efficiënt kunnen worden ingezet.

Pak waar mogelijk thema's gezamenlijk op en alloceer middelen voor regionale samenwerking/ondersteuning.

Afsluiting - Vragen

"We're better together!"

De rol van publieke gezondheid en GGD Fryslân in de ouder wordende samenleving

Landelijke kaders

Landelijke nota gezondheidsbeleid 2020-2024

A. Gezondheid in de fysieke
en sociale leefomgeving

B. Gezondheidsachterstanden
verkleinen

C. Druk op het dagelijks leven bij
jeugd en jongvolwassenen

D. Vitaal ouder worden

Programma wonen, ondersteuning en zorg voor ouderen (WOZO) 2022

1. Samen vitaal ouder worden
2. Sterke basiszorg voor ouderen
3. Passende Wlz-zorg
4. Wonen en zorg voor ouderen
5. Arbeidsmarkt en Innovatie

Landelijke kaders

Ouder worden 2040: Een transformatieagenda voor een ouder wordende samenleving

Vijf agendathema's waaronder:

- Van oud zijn naar goed ouder worden: langer en meer meedoen in de samenleving
- Van liever niet ziek naar meer vitale jaren

De rol van GGD Fryslân

- Wat doet GGD Fryslân nu al?
 - Advies en bijdrage aan gemeenten op maat
 - Gezondheidsmonitors
 - Landelijke proeftuin valpreventie
 - Expertteam ouderen
 - Coalitie Fitaal Wiis binnen Friese Preventieaanpak

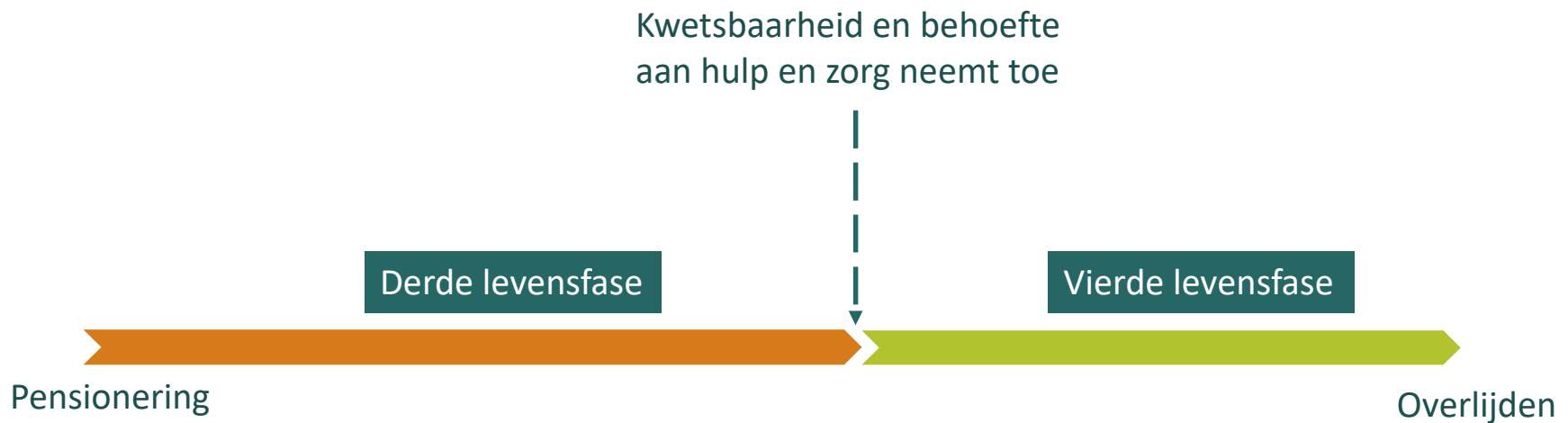

De rol van GGD Fryslân

- **De dubbele vergrijzing en de kansen die preventie bieden vragen om méér aandacht voor ouderen vanuit publieke gezondheid**
 - Agenda publieke gezondheid 2023-2026: Wiis
- GGD Fryslân ziet belangrijke opgaven:
 - Het bevorderen van **vitaliteit**
 - Het positief beïnvloeden van de **beeldvorming** over ouderen en ouder worden
 - Valpreventie
 - Infectiepreventie

Bevorderen van vitaliteit

Bevorderen van vitaliteit

Bevorderen van vitaliteit

Belangrijkste determinanten van vitaliteit:

Beweging

Voeding

Sociaal actief

Bevorderen van vitaliteit

Determinanten van vitaliteit

Aangrijpingspunten

Randvoorwaarden

Beeldvorming

- Het **waardeerperspectief**:
Ouder worden is een volwaardige fase in het leven waarin mensen zich kunnen ontwikkelen en nieuwe dingen kunnen leren en een onmisbare bijdrage aan de samenleving kunnen leveren.
- Tegenhanger van focus op verval
- Tegenhanger van focus op zo lang mogelijk jong blijven

Discussie

1. Onderschrijft u de keuze voor het werken vanuit het 'waardeerperspectief'? En wilt u deze visie in uw gemeente en uw netwerk uitdragen?
2. Onderschrijft u de genoemde opgaven voor de publieke gezondheid en rollen voor de GGD:
 1. Bevorderen vitaliteit
 2. Beïnvloeden beeldvorming
 3. GGD als kennispartner, adviseur, verbinder
3. In hoeverre wilt u als Friese gemeenten samen optrekken om dit vraagstuk aan te pakken, bijvoorbeeld door samen een aanpak/programma te ontwikkelen?

5

RECHTSPRAAK

Noodopvang asielzoekers moet beter

17

JODENHAAT

Klassieke
antisemitische
complottheorieën
borrelden veelvuldig
op tijdens de
coronacrisis

Vrijdag 7 oktober 2022

FrieschDagblad

CHRISTELIJK DAGBLAD

115e jaargang nr. 236 € 3,49

Aanpak van somberheid onder jeugd

Vervolg van succesvol Brabants programma

GROTERE VEERKRACHT

Ate Hoekstra

Leeuwarden | Er komt een Friese aanpak om jongeren die kampen met depressieve gevoelens beter te kunnen helpen. Dat heeft GGD Fryslân bekendgemaakt.

GGD Fryslân, GGZ Friesland en Jeugdhulp Friesland zullen hiervoor de samenwerking zoeken met de Friese gemeenten en met het onderwijs. Het plan is om het voorbeeld te volgen van een programma dat al zo'n tien jaar loopt in Noordoost- en Zuidoost-Brabant. Daar werken scholen en hulpverleners samen om jongeren beter te helpen als zij kampen met depressieve gevoelens.

Het doel van het zogenoemde STORM-programma is jongeren al in een vroeger stadium bij te staan, zodat zwaardere gevolgen als een depressie of zelfdoding worden voorkomen. In Fryslân begint dat met een voorbereidingsjaar. De GGD zoekt daarvoor een projectleider en heeft plannen om een proef te beginnen op een Friese school.

In Brabant is STORM (Strong Teens and Resilient Minds, oftewel Sterke Tieners en Veerkrachtige Geesten) al een aantal jaren succesvol, aldus onderzoekers van de Radboud Universiteit. Zo leidt het vroeg signaleren van klachten volgens hen tot een positiever zelfbeeld onder de jongeren en tot een daling van somberheidsklachten, angst en schooluitval.

Met dat succes in gedachten, wil het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) het programma landelijk uitbreiden.

Tijdens de coronapandemie, waarbij ze zijn geconfronteerd met schoolsluitingen en langdurige lockdowns, is de mentale gezondheid van jonge-

Tijdens de coronapandemie is de mentale gezondheid van jongeren afgenomen

ren de afgelopen jaren afgenomen. Was in 2019 en 2020 nog 11 procent van de 12- tot 25-jarigen psychisch ongezond, vorig jaar was dit 18 procent, aldus het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS).

Naast dat ze vaker neerslachtig en somber zijn, voelen jongeren zich ook veel vaker eenzaam dan in het verleden. Volgens het CBS voelde zo'n 14 procent van de jongeren zich in 2021 eenzaam. In 2019 lag dat percentage nog op 8. Toen waren het de 75-plussers die het vaakst een hechte band met andere mensen misten. De bevindingen van het CBS sluiten aan bij een onderzoek van het Fries Sociaal Planbureau, dat in januari werd gepubliceerd. Dat constateerde een flinke stijging van het gevoel van eenzaamheid in de leeftijd van 18 tot 34 jaar.

Draven om de Sulveren Swipe

De bestrating in het centrum van Bolsward is net op tijd klaar voor Bolletongersdei en de ringrijderij. Gert van Dijkhuizen en Ilse Koster doen met een Fries paard voor de sjees dondagavond een poging om de Sulveren Swipe te winnen. Foto: Simon Bleeker

Advertentie

Sterk in maatwerk oplossingen

Ruim 40 jaar buitengewoon!

Maatwerk houten garages, schuren met overkapping en meer...

T. 0511 - 54 29 00
www.houtbouwhiemstra.com

Van Dam, Van Dam & Verkade
INVESTEREN IN ONROERENDE ZAKEN

Ervaren specialisten
Persoonlijke aanpak
Sterke vastgoedportefeuille

Voor de Urker vrienden en andere vissers: 7 en 8-10 D.V. staan wij op Holland Fisheries Event 2022.

Bel 020 - 489 6500
www.vandamvandamverkade.com

Lees het laatste
nieuws op
Frieschdagblad.nl

Redactie
regio@frieschdagblad.nl
0582987623

Bezorging
contact@frieschdagblad.nl
0888002001

16°

Voor het uitgebreide
weerbericht
zie pagina 26

Fryslân wil ouderen tot op hogere leeftijd gezond houden

GEZONDHEIDSZORG

Ate Hoekstra

Leeuwarden | GGD Fryslân en Friese gemeenten willen zich samen inspannen om ouderen tot op hogere leeftijd vitaal en gezond te houden. Ook willen ze dat er een meer waarderende kijk op ouderen komt. Dat werd donderdag duidelijk tijdens een vergadering van de Bestuurscommissie Gezondheid van Veiligheidsregio Fryslân.

De plannen zijn hard nodig. Nederland is aan het vergrijzen en dat leidt tot een toenemende druk op het zorgsysteem. Zo belanden er steeds meer senioren op de spoedeisende hulp (SEH). In het Medisch Centrum Leeuwarden bijvoorbeeld is sinds 2017 40 procent van de patiënten op de SEH 65 jaar of ouder.

GGD Fryslân wil de gezondheidssituatie voor ouderen verbeteren door hun vitaliteit te bevorderen. Dat moet voornamelijk gebeuren door meer aandacht te schenken aan beweging, voeding en het belang van sociaal actief zijn. Volgens een in april verschenen rapport van GGD Fryslân bewegen Friese ouderen momenteel onvoldoende, zijn zij vaak eenzaam en hebben zij behoefte aan duidelijkere voedingsadviezen.

Ouderen in Tjalleberd tijdens de veertigste provinciale volksdansmiddag. Foto: Rens Hooyenga

De GGD denkt dat er vooral winst te halen valt bij mensen die in hun zogenaemde 'derde levensfase' zitten: jongere ouderen die met pensioen zijn en die nog geen grote fysieke of mentale beperkingen hebben. Het streven is hun gezondheid zo te bevorderen dat deze levensfase wordt uitgerekt en kwetsbaarheid zo lang mogelijk wordt

uitgesteld, aldus het rapport.

Niet zielig

Daarnaast wijzen de GGD-onderzoekers op het belang van een positieve beeldvorming. Er zou een meer waarderende kijk op ouderen moeten komen, zo bleek tijdens de bijeenkomst.

Coen van den Heuvel, voorzitter van de Stichting Friese Ouderenbonden, noemde meer aandacht voor ouderen 'essentieel'. Er wordt nu nog vaak het beeld geschetst dat ouderen 'buitengewoon zielig' zijn en met beperkingen komen, aldus Van den Heuvel tijdens de vergadering. „Als je wat wilt bereiken, zal je de beeldvorming moeten aanpassen, op basis van gelijkwaardigheid”, zei hij als gastspreker tijdens de vergadering.

Verschillende wethouders staan achter de plannen. Zo verklaarde Jouke Douwe de Vries, wethouder in Noardeast-Fryslân, dat hij er graag mee aan de slag gaat en sprak Nathalie Kramers, wethouder in Leeuwarden, van een wake-upcall.

Samenwerken

GGD Fryslân wil het plan samen met Friese gemeenten verder ontwikkelen. Een goede samenwerking is cruciaal om de benodigde hulp van het rijk te krijgen, aldus Van den Heuvel tijdens de vergadering. „Probeer zoveel mogelijk samen te werken. Als u dat niet doet, wordt u in Den Haag tegen elkaar uitgespeeld. Laat ouderen niet het sluitstuk van de begroting zijn.”

De bij de vergadering aanwezige gemeenten stemden in met de ambitie. Er komt een voorstel om het plan concreter vorm te geven.

Eigen talenten op het podium in Theater Sneek

Komend weekeinde optredens bij 't Gaia

EVENEMENT

Sippie Miedema

Sneek | 150 mensen uit Súdwest-Fryslân staan dit weekeinde voor eigen publiek te schitteren op 't Gala. Een initiatief van oud-docent Anne Oosterhaven.

Als iemand weet hoeveel cultureel talent er is in de regio, dan is het Anne Oosterhaven. Veertig jaar was hij muzikleraar op het Bogerman in Sneek. Met de Bogerman Big Band reisde hij door stad en dorp. Eenmaal met pensioen besloot hij daar iets mee te doen.

Het programma ligt al sinds 2019 op de planken, maar dit weekeinde is het dus zo ver. „Wy hawwe hjir in prachtich poadium en dan kinst fansels professionals ynhiere dy't alles hiel goed kinne. Mar kultuer is ek wat jo sels dogge.”

Oosterhaven hoopt dat het program-

ma de mensen weer enthousiast maakt voor cultuur. „Teäters hawwe it dreech, mar ek it muzykûnderwiis.” Dat merkt de organisator zelf overigens ook. De zaterdagavond is uitverkocht, maar op zondag zijn nog kaarten beschikbaar. „Guon binne noch foarsichtich fanwege koroana, mar der is fansels ek de ynflaasje.”

New York vs Bolsward

Het thema is 'Thúskomme' en dat wordt breed doorgevoerd. Dus wordt er niet gezongen over New York, maar over Bolsward en is er een clip gemaakt waarbij de zanger Diederik Brandsma door de straten van Súdwest-Fryslân struint in plaats van die van de Big Apple of maar wat te noemen.

In totaal staan er 150 mensen op het podium. Er zitten bekende namen tussen als Janneke Brakels, Anne Visser en Maaïke Kampen, maar ook groep 7/8 van de Johannes Post-

Repetitie van de Bogerman Big Band onder leiding van Clara Rullmann en Anne Oosterhaven. Foto: Simon Bleeker

school in Sneek heeft een rol en de projectkoren van Atrium-docent Clara Rullman en Johan Velthuis. En uiteraard de Bogerman Big Band.

Oosterhaven had geen moeite voldoende liefhebbers te vinden. Inte-

gendeel. Er is al een longlist met potentiële talenten uit de regio. En dat is maar goed ook, want 't Gala krijgt zeker een vervolg. Er komen zeker nog vier gala's. „Dit dogge we seker net foar ien jier.”

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Stand van zaken Kansrijke Start Fryslân en toekomstscenario's
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	N. Kramers
Auteur	Lineke Kleefsta
Bijlagen	Kansrijke Start Fryslân 2022 en verder
Vergaderdatum	24-11-2022
Agendapunt	5
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instemmen met borging Kansrijke Start onder Friese Preventie Aanpak onder Coalitie 'ouderschap'. 2. In 2023 bespreken van een meerjarenprogramma Kansrijke Start. 3. Kennismaken van de huidige activiteiten (basisscenario) en toekomstige scenario's Kansrijke Start Fryslân.
Inleiding	<p>In de eerste 1000 dagen van een Kind wordt een belangrijke basis gelegd voor de gezondheid. Vanaf 2019 is er een Friese coalitie Kansrijke Start. Sinds begin 2022 zijn alle Friese gemeenten aangesloten en hebben of zijn bezig met het vormen van een lokale coalitie.</p> <p>In de Bestuurscommissie van 10 februari 2022 is besloten om voor twee jaar een vervolg te geven aan de Friese Aanpak Kansrijke Start, met de toezegging dat er een meerjarenprogramma wordt voorgelegd aan de Bestuurscommissie Gezondheid met een voorstel van borging binnen het Friese Preventie Aanpak (FPA).</p> <p>In bijgevoegd stuk doen we een voorstel voor de provinciale samenwerking en de integratie met de FPA en wordt een doorkijk gegeven naar de toekomst van Kansrijke Start Fryslân.</p>
Beoogd effect	<p>Een zo goed mogelijke start voor elk kind in de provincie Friesland, door de al bestaande samenwerking uit te breiden en te verstevigen binnen de Friese Preventieaanpak. We gaan meer provinciaal samenwerken en krachten bundelen. Ook krijgt de Bestuurscommissie een doorkijk naar de toekomstige mogelijkheden van Kansrijke Start Fryslân.</p>

<p>Argumenten</p>	<p>1.1. Omdat de drie lijnen waar Kansrijke Start zich op richt ook allemaal gericht zijn op de ouders, is het voorstel om het huidige lerend netwerk Kansrijke Start onder te brengen in de coalitie ouderschap van de Friese Preventie Aanpak. Dit vormt dan ook gelijk de basis voor deze coalitie.</p> <p>2.1 Er is nog veel onduidelijkheid over hoe de beschikbare middelen van Kansrijke Start vanaf 2023 verdeeld gaan worden vanuit de Specifieke Uitkering Preventie (SPUK gelden). Door het meerjarenplan in 2023 te presenteren kan deze ontwikkeling goed meegenomen worden.</p> <p>2.2 Door meer tijd te nemen kan de nieuwe programmaleider ook werken aan een gedragen plan, waarin de wensen en behoeften van de lokale coalities en de verschillende stakeholders worden meegenomen.</p> <p>3.1 De activiteiten (basisscenario) die de aanjager Kansrijke Start in ieder geval gaat oppakken zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (Knel)punten die in meerdere lokale coalities spelen inventariseren en aanpakken door het aanreiken van provinciale bouwstenen waar lokale coalities mee aan de slag kunnen. - Proactief aanreiken van bouwstenen voor de lokale coalities vanuit de coalitie Ouderschap. - Modereren van het online platform van 1sociaal domein vanuit de coalitie Ouderschap. - Verder werken aan, versterken van de provinciale samenwerking. Meer provinciaal samenwerken. - Monitoren en evalueren van de verschillende onderdelen van Kansrijke Start. <p>3.2 In het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA (concept)) wordt als beoogd resultaat meegenomen dat er in elke gemeente een lokale Kansrijke Start aanpak is en er wordt ook gesproken over een regionale aanpak. Toekomstscenario's hoe de hieruit voortvloeiende middelen (via SPUK) ingezet kunnen worden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Advisering aan gemeenten wat betreft de besteding van de SPUK-middelen m.b.t. Kansrijke Start. - Meer beleidsmatige capaciteit op provinciaal niveau om de kennisdeling meer vorm en inhoud te geven. - Meer individuele ondersteuning van de lokale coalities. - Verlenging functie provinciale aanjager.
<p>Kanttelingen/risico's</p>	<p>Het duurt langer voor er een meerjarenplan ligt dan gepland.</p>
<p>Financiële consequenties</p>	<p>Op 10 februari 2022 heeft de Bestuurscommissie al besloten om middelen (€66.391 per jaar) vrij te maken voor Kansrijke Start voor een periode van twee jaar. Bijgaand voorstel heeft geen verdere financiële consequenties.</p>
<p>Vervolgaanpak/uitvoering</p>	<p>In 2023 (als er duidelijkheid is over SPUK gelden) zal er een meerjarenprogramma Kansrijke Start komen in samenspraak met de lokale coalities en de provinciale partners.</p>

Communicatie	Via de nieuwsbrief van de Friese Preventie Aanpak wordt gecommuniceerd over de werkzaamheden naar alle betrokken stakeholders.
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Kansrijke Start Fryslân

2022 en verder

Stand van Zaken en Toekomstscenario's

Thea Westerink

Aanjager Kansrijke Start

Oktober 2022

Inhoudsopgave

1. Achtergrond	3
2. Randvoorwaarden voor een succesvol vervolg Kansrijke Start Fryslân	3
3. Huidige stand van zaken Kansrijke Start Fryslân	4
4. Kansrijke Start en Friese Preventie Aanpak	5
5. Scenarioschets, lokale coalities Kansrijke Start vervolg Provinciaal	6
• Bijlage 1: Symposium Kansrijke Start Fryslân	9

1. Achtergrond

Tijdens de eerste 1000 dagen van een kind wordt een belangrijke basis gelegd voor de gezondheid. Dit was in 2019 reden voor de Bestuurscommissie om met het 'Actieprogramma Kansrijke Start - Een Friese coalitie' werk te maken van deze eerste 1000 dagen, zodat ieder kind in Fryslân een kansrijke start krijgt. Parallel aan dit actieplan werden in de gemeenten lokale coalities Kansrijke Start gevormd onder aanvoering van lokale coalitieleiders.

Eind 2021 liep het toenmalige actieprogramma officieel af. Uit de evaluatie van het programma kwam naar voren dat een vervolg wenselijk is, zodat de opgebouwde samenwerking verder verstevigd kan worden. In de Bestuurscommissie van 10 februari jl. is daarom besloten een vervolg te geven aan de Friese aanpak Kansrijke Start voor twee jaar. Met de opdracht dat er een meerjarenprogramma Kansrijke Start Fryslân wordt ontwikkeld, waarbij het programma wordt verbonden met en geborgd binnen de Friese Preventieaanpak (FPA).

Want, zoals Staatssecretaris Maarten van Ooijen in juni 2022 aangaf, in een brief aan de Tweede Kamer, "is het belangrijk om Kansrijke start als startpunt te verbinden aan andere relevante beleidsthema's zoals preventie, kansengelijkheid en armoede. Iedereen kan een bijdrage leveren aan het creëren van een maatschappij waarin elk kind de kans krijgt zich optimaal te ontwikkelen, vanaf het prilste begin. De meeste gezondheidswinst en gelijke kansen zijn te bereiken door een goede start".

2. Randvoorwaarden voor een succesvol vervolg Kansrijke Start Fryslân

Via het nieuwe regeerakkoord zijn er structureel middelen (€23 miljoen per jaar vanaf 2023) beschikbaar gekomen voor Kansrijke Start. In 2022 ontvangen alle Friese gemeenten nog via de decembercirculaire aanvullende middelen om interventies rondom Kansrijke Start in te zetten.

In het Integraal Zorgakkoord: 'Samen werken aan gezonde zorg', wordt in onderdeel G 'Gezond leven en preventie' Kansrijke Start genoemd. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Hierin maken VWS en gemeenten afspraken over gezondheidsdoelen en de benodigde inzet hiervoor. In het concept GALA wordt gesproken over een beoogd resultaat dat er in elke gemeente een Kansrijke Start aanpak is en dat er wordt toegewerkt naar een regionale aanpak.

"Daarnaast richten zorgverzekeraars en gemeenten met ingang van 1 januari 2024 in ieder geval de volgende ketenaanpakken in: Kansrijke Start, valpreventie bij ouderen, aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen, de gecombineerde leefstijlinterventie bij overgewicht van volwassenen en welzijn op recept. Hierover worden uiterlijk 15 december 2022 in een addendum bij zowel het IZA als het GALA nadere bestuurlijke afspraken gemaakt" (IZA 2022).

Voor de afspraken die opgenomen zijn in het GALA is er voor gekozen om de financiering van verschillende (bestaande en nieuwe) programma's en aanpakken waarover afspraken zijn gemaakt, te bundelen in één specifieke uitkering preventie (SPUK). Vanaf 2023 zullen de middelen voor de lokale coalities en de middelen voor interventies en regionale samenwerking van Kansrijke Start verlopen via de SPUK. Op dit moment is het nog onduidelijk hoe die financiering er concreet uit gaat zien. De gemeenten worden op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen door de GGD-beleidsadviseur.

De nieuwe aanjager Kansrijke Start Fryslân is afgelopen zomer gestart. Dit gegeven, samen met de onduidelijkheid over de concrete lokale financiering vanaf 2023, maakt dat er op dit moment nog geen concreet meerjarenplan voor u ligt. Wel geeft het de huidige stand van zaken weer en worden mogelijke toekomstscenario's geschetst. Ook leest u over de ideeën die er zijn over de verbinding met de Friese Preventieaanpak.

De provinciale aanjager, Thea Westerink, is aangesteld voor twee jaar (tot juli 2024). Dit geeft nog voldoende ruimte om, als er meer duidelijkheid over de structurele financiering vanuit het Rijk is, de plannen concreter te maken en draagvlak te creëren voor de uitvoering van het programma.

Met dit document willen wij u alvast meenemen in de richting die wij op willen gaan (basisscenario) en de verschillende, mogelijke toekomstscenario's. Zoals gezegd, onder voorbehoud van de invulling van de concrete financiële middelen vanaf 2023.

3. Huidige stand van zaken Kansrijke Start Fryslân

Alle Friese gemeenten doen mee met Kansrijke Start Fryslân. Zij krijgen hiervoor gelden vanuit de rijksoverheid (t/m 2022; vanaf 2023 vanuit SPUK gelden) en ondersteuning van Pharos. Er is sinds juli 2022 weer een provinciale aanjager, Thea Westerink. De laatste Friese gemeenten zijn nog maar recentelijk aangesloten waardoor er grote verschillen zijn tussen de lokale coalities onderling wat betreft vorm en intensiteit van de werkzaamheden van de coalities.

De afgelopen twee jaar is er een mooie start gemaakt met een provinciale coalitie Kansrijke Start (lerend netwerk). Deze groep bestaat uit provinciale stakeholders en vergaderde tot begin dit jaar gemiddeld drie keer per jaar. In de coalitie zit vertegenwoordiging vanuit de Friese Gemeenten, ROS Friesland, Consortium geboortezorg Noord-Nederland, Sociaal Domein Fryslân, POP Poli's, kraamzorg, GGD Fryslân en de programmaleider van Nu Niet Zwanger.

Kansrijke Start bestaat uit 3 pijlers: voor de zwangerschap, tijdens de zwangerschap en na de zwangerschap.

Vanuit het provinciale lerend netwerk zijn op basis van de drie pijlers zes thematafels gevormd. Het programma Nu Niet Zwanger was ook een thematafel, maar omdat dit programma in de borgingsfase zit is dit geen losse tafel meer.

De pijler voor de zwangerschap gaat over het programma Nu Niet Zwanger. Wij hebben nauw contact met het programmateam om de samenwerking op te zoeken. Hoe dat vorm krijgt moet nog verder uitgewerkt worden.

De zes thematafels zijn:

Tijdens de zwangerschap

- Monitoring ketensamenwerking rondom zwangere in een kwetsbare situatie (zorgpad)
- Verbeteren perinatale gezondheid van asielzoekers

Tijdens en na de zwangerschap

- Faciliteren van deskundigheidsbevordering (scholing)
- Kansen vergroten voor een optimale start van kinderen met ouders met een LVB
- Kansen vergroten voor een optimale start bij ouders met (geschiedenis of risico's op) psychische of psychiatrische problemen

Na de zwangerschap

- Beschikbaarheid van voldoende kraamzorg voor gezinnen in een kwetsbare situatie

Er zijn twee onderzoeken gedaan door stagiaires, een onderzoek over monitoring en evaluatie van het zorgpad kwetsbare zwangere en een onderzoek over de betaalbaarheid van de kraamzorg. Beide

onderzoeken zijn dit voorjaar afgerond. De adviesrapporten geven veel richting voor vervolg van de twee thema's. Bij de andere tafels is weinig activiteit geweest.

Op dit moment is de conclusie dat er nog grote verschillen zitten in de uitvoering van Kansrijke Start. Het maakt dus nu nog uit waar je in Friesland geboren wordt. Om dit te veranderen is de komende jaren nog veel werk te doen. Hieronder kunt u lezen hoe wij dit willen doen door het faciliteren van de lokale coalities en het verder vorm geven en integreren met De Friese Preventie Aanpak door de provinciale coalitie Kansrijke Start.

4. Kansrijke Start en Friese Preventie Aanpak

Zoals in de kamerbrief over vervolgaanpak Kansrijke Start 2022-2025 staat "Centraal in de aanpak staat daarom de hulpbehoefte van (aanstaande) ouders in een kwetsbare situatie. Ouders moeten zich optimaal ondersteund voelen tijdens de eerste 1000 dagen, doordat aan hen vanuit hun hulpbehoefte tijdig de juiste zorg, ondersteuning en interventies wordt aangeboden. Soms betekent dat intensieve hulp, maar ook een klein steuntje in de rug tijdens de eerste 1000 dagen kan al een wereld van verschil maken."

Omdat de drie pijlers waar Kansrijke Start uit bestaat allemaal gericht zijn op de ouders, is het voorstel om het lerend netwerk Kansrijke Start onder te brengen in de coalitie 'Ouderschap' van de Friese Preventie Aanpak. Vanuit Kansrijke Start willen wij bouwen aan concrete handreikingen vanuit de verschillende thematafels. Dit sluit mooi aan op wat een coalitie doet: bezig zijn met 'Weten wat werkt, Delen wat werkt en vooral Doen wat werkt'.

Kansrijke start richt zich nu op de leeftijd -9 maanden tot 2 jaar (eerste duizend dagen). Door het onderbrengen van Kansrijke Start bij de coalitie ouderschap is er de mogelijkheid om deze leeftijd op te hogen naar 6/7 jaar. Dit valt dan deels onder 'lyts' en deels onder 'jong'.

Dit uitbreiden van de leeftijd zal gefaseerd gebeuren. Het is eerst van belang dat we de samenwerking tussen provinciaal en lokaal goed borgen en dat kunnen doen vanuit de thema's van Kansrijke Start met de paraplu van de coalitie ouderschap (en dus FPA) erboven.

De communicatie zal vanaf nu gebeuren vanuit de paraplu van de Friese Preventie Aanpak. Er is een online community voor de coalitie ouderschap en daar komen alle relevante documenten t.a.v. Kansrijke Start te staan. We gaan alle relevante stakeholders uitnodigen om lid te worden van dit platform zodat er interactief kennis gedeeld kan worden met elkaar.

Zoals gezegd focussen we ons eerst op de eerste duizend dagen van een kind. Vanaf 2023 zal dit worden uitgebreid naar het 6^e /7^e levensjaar.

Voor het opstarten van de coalitie is het fijn dat de trekkersrol en de aanjager Kansrijke Start dezelfde persoon is, als de coalitie eenmaal goed opgestart is, heb je uiteindelijk geen trekker meer nodig maar wellicht wel een voorzitter. De coalitie heeft een kerngroep van stakeholders rondom het thema ouderschap. De voorzitter hoeft dan niet logischerwijs de aanjager Kansrijke Start te zijn maar zou ook een andere persoon uit de kerngroep kunnen zijn.

5. Scenarioschets, Lokale coalities Kansrijke Start vervolg Provinciaal

De staatssecretaris sprak in juni van dit jaar de volgende ambitie uit: “dat er in elke gemeente structureel een lokale Kansrijke Start-aanpak komt (inclusief de inzet van interventies), zodat (aanstaande) ouders tijdig de juiste zorg en ondersteuning ontvangen, aansluitend op hun hulpbehoefte. Deze ambitie volgt uit het coalitieakkoord waarin is opgenomen dat het kabinet inzet op een gezonde generatie 2040 en dat er in iedere gemeente Kansrijke Start komt.” (actieprogramma kansrijke start 2022-2025). Dit is ook overgenomen in GALA.

Kansrijke Start is nu in elke Friese gemeente. Maar zoals hierboven aangegeven, zitten er grote verschillen in de vorming van lokale coalitie Kansrijke Start per gemeente. Een structurele gemeentelijke aanpak is er dan ook nog niet.

Na gesprekken met verschillende stakeholders hebben we kunnen concluderen dat de uitwisseling tussen de provinciale coalitie en de lokale coalities beter kan.

Het basisscenario

Onder het basisscenario verstaan we datgene wat wij de komende twee jaar met de afgesproken middelen gaan doen om te komen tot provinciale resultaten Kansrijke Start.

Naast het basisscenario schetsen wij ook toekomstige scenario's. Deze kunnen positieve of negatieve consequenties hebben op de resultaten van Kansrijk Start in Fryslân en vragen op dat moment een aanpassing en/ of uitbreiding van de basis.

Wij gaan aan de slag met de (knel)punten die in meerdere gemeenten spelen. Dit pakken wij aan op provinciaal niveau door het aanreiken van bouwstenen waar alle gemeenten mee aan de slag kunnen. Hierbij ligt de focus op kennis delen en verbindingen leggen.

We willen meer op provinciaal niveau gaan samenwerken en de krachten bundelen. Dus niet voor elke gemeente andere werkwijzen maar daar waar het kan dezelfde werkwijzen. Zodat we het spreekwoordelijke wiel niet telkens opnieuw hoeven uit te vinden.

Dit gaan wij op de volgende manier doen:

We faciliteren dat de lokale coalitieleiders elkaar kunnen ontmoeten en leren kennen. Daarnaast zal er met elkaar op inhoud gesproken worden.

Dit zal in eerste instantie zijn t.a.v. het Prenatale Huisbezoek in relatie tot de (al gemaakte of nog te maken) lokale afspraken rondom de signalering van kwetsbare zwangere.

Er zal op verschillende momenten in het jaar gekeken worden waar de behoeften liggen t.a.v. kennisuitwisseling (wellicht soms ingegeven door landelijke thema's).

Door regelmatig contact via provinciale bijeenkomsten komt er ook meer samenwerking onderling tot stand en hoort de provinciale aanjager waar de wensen en behoeften liggen zodat die ook snel opgepakt kunnen worden.

Pharos, het landelijk expertisecentrum gezondheidsverschillen, voert het stimuleringsprogramma lokale coalities Kansrijke Start uit. Zij ondersteunen gemeenten bij het opzetten en verder invullen van een lokale coalitie. Zij hebben kennis over effectieve aanpakken en voorbeelden uit andere regio's.

De contacten met lokale coalities zullen in Friesland ook veelal in samenspraak met Pharos gedaan worden. Zo kunnen we naast kennisdelen onderling ook kennis uit andere regio's buiten Friesland meenemen

Vervolg provinciaal lerend netwerk Kansrijke Start

Hoe we verder gaan met het provinciale netwerk staat niet vast maar hangt af van de behoeften van de lokale coalities en de landelijke ontwikkelingen wat wij sowieso de komende tijd gaan doen staat hieronder beschreven.

Uitbreiding provinciaal netwerk

We zijn bezig om het provinciaal lerend netwerk uit te breiden met enkele stakeholders. Er is gevraagd aan de Friese VSV's of zij ook vertegenwoordigd willen zijn in dit netwerk. Daarnaast sluit er nu iemand vanuit het programmateam van de Friese preventie Aanpak aan om de koppeling met de coalitie ouderschap te maken.

Thema's concreet maken

Om te kijken of wij nog met de juiste thema's bezig zijn, is er op het laatste provinciale overleg besloten dat alle thematafels met een concreet plan komen. In dit voorstel staat omschreven wat de aanleiding (probleem) is, wat het doel is en wat de tafel gaat opleveren. In december worden deze voorstellen besproken en zal er gekeken worden of en hoe wij met deze tafels verdergaan in 2023. Hierbij zal ook nadrukkelijk de input vanuit de lokale coalities meegenomen worden. Zodat alles wat opgeleverd wordt op provinciaal niveau faciliterend is voor de lokale coalities Kansrijke Start.

De input vanuit de lokale coalities en de expertise van de leden van het provinciale netwerk geven gezamenlijk richting over de thema's die gekozen gaan worden. Dit kan ook betekenen dat er thema's af gaan of thema's bijkomen.

Kennis delen en communicatie

Kansrijke Start loopt al sinds 2019 in Friesland, er zijn al mooie resultaten behaald en dit voorjaar twee mooie onderzoeken opgeleverd. Deze kennis rondom Kansrijke Start moet meer en beter gecommuniceerd worden. We gaan een communicatieplan opstellen waarin hier goed naar wordt gekeken, hoe dit te doen. Ook wordt hierin op den duur borging onder Friese Preventie Aanpak meegenomen.

Sinds deze zomer is er een online community vanuit 1sociaal domein waar alle kennis t.a.v. Kansrijke Start gedeeld gaat worden. Dit is een interactief platform waar stakeholders ook kennis kunnen delen en vragen kunnen stellen. We hebben dus al één plek waar alle documentatie komt te staan en kennis opgehaald kan worden.

Volgend jaar willen we een groot symposium organiseren om alle kennis breed te delen met de stakeholders in Friesland. Dit is in Bijlage 1 nader uitgewerkt.

Inzet GIZ-methodiek

Ouderschap is het centrale thema en signalering van kwetsbaarheid erg belangrijk. Verschillende professionals binnen de geboortezorg geven aan dat het lastig is om door te vragen op thema's zoals financiën of huiselijk geweld.

De GIZ-methodiek waar JGZ Fryslân vanaf 2023 mee gaat werken (vanuit JGZ 3.0) kan helpen de thema's bespreekbaar te maken. De GIZ-methodiek is een erkende gespreksmethode waarmee

professionals samen met (aanstaande) ouders en eventueel andere professionals de sterke kanten en ontwikkel- en zorgbehoeften in kaart brengen. Resultaten van de GIZ-methodiek laten zien dat er meer psychosociale onderwerpen besproken worden die samenhangen met de ouder en de omgeving en worden er meer zorgen over opvoeding en omgeving gesignaleerd. De GIZ helpt professionals om kind onveiligheid te signaleren. ([https://www.ncj.nl/giz/onderzoek-giz/.](https://www.ncj.nl/giz/onderzoek-giz/))

We gaan uitzoeken of de GIZ-methodiek ook binnen de ketensamenwerking rondom de kwetsbare zwangere ingezet kan worden.

Inzet ervaringsdeskundigen

Wat hebben (kwetsbare) zwangere nodig in Friesland? Om goed antwoord op die vraag te kunnen geven, zullen we (meer) ervaringsdeskundigen inzetten om mee te denken over de invulling van lokaal beleid. De doelgroep gaat dus meer betrokken worden, ze zijn nu nog niet of slecht vertegenwoordigd bij de lokale en provinciale coalities.

Gebruik van Data

Om inzichtelijk te maken hoe het gaat met de lokale coalities gaan we meer gebruik maken van data. De enquêtes die meerdere keren per jaar uitgezet gaan worden onder de lokale coalities helpen hierbij en daarnaast zal er met de epidemiologen van GGD Fryslân ook gekeken worden hoe wij meer kunnen monitoren en evalueren rondom de zorg voor kwetsbare zwangere.

Wanneer de kennis meer gedeeld wordt en stakeholders elkaar fysiek en online ontmoeten zal de provinciale aanjager steeds meer naar de achtergrond kunnen en de opdracht na twee jaar vervuld kunnen zijn.

Toekomstscenario's

De kans is echter ook aanwezig dat er meer of andere vragen komen die raken aan het programma Kansrijke Start. Die scenario's zijn hieronder weergegeven:

Als er duidelijkheid is over hoe de Specifieke Uitkering Preventie (SPUK) er rondom Kansrijke Start uit gaat zien, kunnen we vanuit provinciaal kijken wat de beste advisering richting gemeenten is. Dan weten we ook hoe de invulling van Kansrijke Start er uit kan gaan zien.

De kennisdeling van Kansrijke Start gaan we vanaf nu vanuit de online community doen. Als dit goed gaat lopen en alle vragen en kennisuitwisseling via het platform gebeurt, zal er ook meer tijd nodig zijn voor beheer. De vraag is of dit de manier is waarop de lokale coalities gevoed willen worden of dat er meer fysieke uitwisseling mogelijk moet komen. Het kan ook nog zo zijn dat er behoefte komt om meer instrumenten/ materialen op te leveren. Dit vraagt ook om meer beleidsmatige investering op provinciaal niveau.

We hebben nu geconstateerd dat er een gat zit tussen de lokale coalities en de provinciale coalitie. We gaan nu ophalen waar wensen en behoeften liggen ten aanzien van Kansrijke Start. Het kan zijn dat de lokale coalities gebaat zijn bij meer lokale hulp. Dit maakt dat de gemeenten dan intensiever begeleid kunnen gaan worden.

Als na twee jaar blijkt dat er nog veel behoefte is aan een provinciale aanjager Kansrijke Start kan het wenselijk zijn om de opdracht zoals die er nu staat te verlengen.

Bijlage 1.

Symposium Kansrijke Start Fryslân

Er is de afgelopen jaren in Friesland (en Nederland) al veel kennis vergaard t.a.v. de eerste 1000 dagen van een kind. Er zijn binnen Friesland regio's waar ze al wat verder zijn in de invulling van hun lokale coalitie en er zijn regio's die nog aan het begin zijn van het vormen van een lokale coalitie. In aansluiting op 'Delen wat werkt' willen wij begin volgend jaar een Symposium organiseren in Friesland voor alle Friese stakeholders, die betrokken zijn bij Kansrijke Start. Dit gebeurt dan onder de vlag van de Friese preventie aanpak om ook zichtbaar te maken dat Kansrijke Start verder gaat onder de coalitie ouderschap.

Tijdens workshops worden professionals gevoed met de laatste informatie over o.a. de zorgpaden vroeg signalering kwetsbare zwangere en de monitoring en evaluatie hiervan. Daarnaast kunnen we vertellen over de GIZ-methodiek (gezamenlijk inschatten Zorgbehoefte) waar alle JGZ-medewerkers in Friesland mee gaan werken en die zeer geschikt is om toe te passen in de hele (geboorte) jeugdketen.

Nu niet zwanger kan hier zijn resultaten delen en interventies, die de lokale coalities kunnen inzetten, kunnen hier gepresenteerd worden. (denk hierbij aan voorzorg, stevig ouderschap, stoppen met roken, centering pregnancy/parenting, mentale gezondheid etc.)

We zorgen voor een interessant en leerzaam programma om het aantrekkelijk te maken voor iedereen die werkzaam is of verantwoordelijk is voor de geboortezorg in Friesland en de periode hier kort na.

Om de integratie met coalitie ouderschap te borgen, kan dit symposium een jaarlijks terugkerend evenement worden vanuit de FPA. Waar begin 2023 de resultaten en vervolg Kansrijke Start centraal staan zal vanaf 2024 de uitbreiding van de leeftijdsgrens zichtbaar worden, zodat de thema's steeds breder worden t.a.v. ouderschap. Zoals bijvoorbeeld:

- voorbereiding op het ouderschap/'goed' ouderschap (preventie echtscheiding)
- opvoedvaardigheden versterken
- partnerschap versterken
- Samenwerking ketenpartners rond de peuter- en kleuterleeftijd (positie JGZ binnen de keten)

Oplegnotitie informierend

Onderwerp	Borging Publieke Gezondheid en ouderen in de GGD-organisatie
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	M. Poelman
Auteur	Lineke Kleefstra
Bijlagen	GEEN
Vergaderdatum	24-11-2021
Agendapunt	6
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Expertteam ouderen GGD Fryslân
OR/GO	OR informatie

Kennisnemen van	de voorbereidingen binnen GGD Fryslân om 'Wiis' in de GGD te borgen.
Inleiding	<p>De Bestuurscommissie Gezondheid heeft via de Agenda Publieke Gezondheid (onderdeel van de meerjarenkoers VRF die nu ter zienswijze voorligt bij gemeenten) ingestemd met inzet van publieke gezondheid voor alle levensfasen waaronder 'Grut' en 'Wiis'. Speerpunten bij 'Wiis' zijn beeldvorming, vitaliteit, valpreventie en infectiepreventie. Daarbij wordt gekeken naar ouderen vanuit het waardeerperspectief.</p> <p>In de Bestuurscommissie van 6 oktober 2022 is met instemming gesproken over vitaal ouder worden en een manier van kijken naar ouderen die wij 'waardeerperspectief' hebben genoemd. Het onderliggende rapport met hierin de visie is positief ontvangen. Als rollen voor de GGD zijn onder andere benoemd: kennispartner, adviseur, regisseur en verbinder. Aanwezigen vonden het belangrijk om bij het werken aan 'vitaal ouder worden' als Friese gemeenten samen op te trekken. Dit wordt concreter uitgewerkt door het expertteam.</p> <p>Het beoogde effect is een langere derde levensfase voor de Friese burgers en daarmee een kortere fase van kwetsbaarheid en minder zorgvragen: "meer gezonde jaren".</p> <p>Afgesproken is dat er een uitwerking komt hoe hier door de GGD vorm aan kan worden gegeven.</p>
Kernboodschap	GGD Fryslân staat in de startblokken om uitvoering te geven aan de kennis- en adviesrol voor de Friese gemeenten en om een adviserende en verbindende rol in het netwerk te vervullen. Met het

	<p>Fitaal Wiis model willen we samen met de partners in de regio een bijdrage leveren aan het verlengen van de derde levensfase. Hiervoor is capaciteit nodig om partners en gemeenten te ondersteunen. Hierbij kan gedacht worden (zonder volledig te zijn, omdat het ook maatwerk is), aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitdragen van het waardeperspectief en bijdragen aan een positieve beeldvorming ten opzichte van ouderen; - kennis- en expertisepunt; - het meeschrijven aan gemeentelijke beleidsplannen (bijvoorbeeld nota volksgezondheid en woonzorg visie); - het ondersteunen bij subsidieaanvragen van gemeente of ketenpartners; - het aansluiten/organiseren bij lokale en regionale overleggen; - samenwerken met ketenpartners (welzijn, Sport Fryslan, bibliotheken, gebiedsteams, et cetera); - projectleiderschap op thema's als dementie, eenzaamheid en vitaliteit; - regisseur valpreventie; <p>Het gaat hier niet om het realiseren van een specifiek project of programma maar om steviger borging van de WPG taak, publieke gezondheid voor ouderen, in de 'staande organisatie'.</p>
<p>Consequenties</p>	<p>De regionale beleids- en adviesteams van GGD Fryslân moeten beschikken over voldoende menskracht om gemeenten adequaat te kunnen adviseren over hun beleid en om actief in het netwerk mee te werken en gezondheidskennis in te brengen. Daarnaast blijft in deze fase een klein provinciaal werkend expertteam nodig dat kennis over dit relatief nieuwe aandachtsgebied bundelt en op peil houdt en een bijdrage levert in het Friese netwerk waaronder de FPA.</p> <p>Het expertteam komt met een voorstel over de benodigde capaciteit en financiën voor de korte termijn, een lange termijn perspectief en hoe dit voor de toekomst geborgd kan worden. De planning is dat dit 9 februari 2023 wordt geagendeerd in de Bestuurscommissie Gezondheid.</p>

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Concept kaderbrief 2024-2027
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	L.de Vries
Auteur	L. Kleefstra
Bijlagen	1. Concept kaderbrief 2024-2027 2. Aanbiedingsbrief bij kaderbrief 2024-2027
Vergaderdatum	24-11-2022
Agendapunt	7
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Beleidsadviseurs kolommen, MT's kolommen, secretarissen, beleidsadviseurs P&C en hoofd financiën
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	de concept kaderbrief 2024-2027 vast te stellen
Inleiding	Voor het einde van 2022 dient het dagelijks bestuur een concept kaderbrief aan te bieden aan de deelnemende gemeenten. Hierin worden de beleidsmatige en autonome ontwikkelingen voor de jaren 2024-2027 opgenomen. De gemeenten kunnen hier middels een zienswijze op reageren. Daarna wordt de kaderbrief inclusief zienswijzen en concept reactienota aangeboden aan het Algemeen Bestuur. Zoals gebruikelijk stelt de bestuurscommissie Gezondheid de inhoud van het programma Gezondheid vast.
Beoogd effect	Inzicht in het kader van Veiligheidsregio Fryslân voor de periode 2024-2027.
Argumenten	<i>1.1 Vaststelling van het financieel kader leidt tot een structurele borging van de voorziene financiële ontwikkelingen</i> In het financieel kader zijn de effecten opgenomen van beleidsontwikkelingen en autonome ontwikkelingen zoals de verwachte ontwikkelingen rondom loonkosten en inflatie.
Kanttelingen/risico's	<i>1.1 De ontwikkeling van de loonkosten is nog onzeker.</i> Op het moment van schrijven is er nog geen nieuwe cao. Basis voor de indexering is daarom de septembercirculaire van het gemeentefonds. <i>1.2 De ontwikkeling van de overige inflatie is nog onzeker.</i>

	<p>De indexering voor materiële kosten in de begroting is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) over de maand november. De CPI over november 2022 is nog niet bekend. In de kaderbrief is rekening gehouden met een CPI van 14,5%, dit is het meest recente cijfer van het CBS (september 2022). Voor de jaren 2025 en verder is uitgegaan van de septembercirculaire van het gemeentefonds.</p> <p><i>1.3 De inhoudelijke vaststelling vindt elders plaats.</i></p> <p>Voor een goed beeld van de gehele conceptkaderbrief sturen we ook het programma Veiligheid mee. De bestuurscommissie Veiligheid stelt dit programma vast.</p>								
Financiële consequenties	<p>De financiële consequenties zijn tevens uitgewerkt in dit kader. De stijging van de bijdrage in 2024 ten opzichte van het huidige geldende financieel kader (zoals opgenomen in de begroting '23) is totaal 6,4% en als volgt onderverdeeld:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Procentuele ontwikkeling</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Beleid structureel</td> <td>0,4 %</td> </tr> <tr> <td>Autonome ontwikkeling</td> <td>6,0 %</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>6,4%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Zie voor de verdere uitwerking bijgevoegde kaderbrief.</p>	Procentuele ontwikkeling		Beleid structureel	0,4 %	Autonome ontwikkeling	6,0 %	Totaal	6,4%
Procentuele ontwikkeling									
Beleid structureel	0,4 %								
Autonome ontwikkeling	6,0 %								
Totaal	6,4%								
Vervolgaanpak/uitvoering	<p>10 november – Kaderbrief in agendacommissies 21 november – Kaderbrief in auditcommissie 23 november – Kaderbrief in bestuurscommissie veiligheid 24 november – Kaderbrief in bestuurscommissie gezondheid 1 december - Kaderbrief in dagelijks bestuur 2 december – verzenden kaderbrief naar raden voor zienswijze 5 december – voorlichting financiële ambtenaren 2 februari – Deadline indienen zienswijzen 9 februari – Kaderbrief incl. zienswijzen in bestuurscommissie gezondheid 13 februari - Kaderbrief incl. zienswijzen in bestuurscommissie veiligheid 16 februari – Kaderbrief incl. zienswijzen in dagelijks bestuur 9 maart – Kaderbrief vaststellen in algemeen bestuur</p> <p>Voordat de kaderbrief naar de bestuurscommissies gaat zal deze in dezelfde stijl worden opgemaakt voorgaand jaar.</p>								
Communicatie	<p>In december wordt voor de financieel ambtenaren een bijeenkomst georganiseerd voor extra toelichting en het stellen van vragen.</p> <p>Na de behandeling in het Dagelijks bestuur in december ontvangen de gemeenten de conceptkaderbrief met het verzoek hun zienswijze hierop te geven.</p>								
Besluit	Kies een item.								
Paraaf secretaris									
Kopie naar auteur									

Kaderbrief 2024-2027

Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief 2024-2027. Met de kaderbrief kijken we jaarlijks vooruit en schetsen we de ontwikkelingen die mogelijk invloed hebben op de meerjarenbegroting. We kijken hierbij naar onszelf en om ons heen. We identificeren landelijke en regionale ontwikkelingen en proberen onze rol daarin tijdig te bepalen. We weten echter ook dat ontwikkelingen snel gaan en niet altijd te voorzien zijn. Daarom trainen we onszelf in adaptief zijn, in aanpassen en meebewegen als de context dit van ons vraagt.

De context waarin Veiligheidsregio Fryslân opereert is weerbarstig en dynamisch. De maatschappelijke relevantie van Veiligheidsregio Fryslân is door onze inzet op het gebied van de coronacrisis, de opvang van ontheemden uit Oekraïne en Crisis Noodopvang, groter dan ooit. Maar omdat onze rol in de crisissituaties in de toekomst onduidelijk is, gaat deze kaderbrief gepaard met onzekerheid. Daarnaast hebben we te maken met een aantal belangrijke landelijke lopende ontwikkelingen zoals de Omgevingswet, de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra), de evaluatie van de Wet veiligheidsregio's en de discussie rondom taakdifferentiatie bij de brandweer. Ook hiervan zijn de uitkomsten nog onduidelijk. Uiteraard volgen wij de landelijke ontwikkelingen nauwgezet.

De crises hebben onze organisatie veel gebracht. De lessen die wij hebben geleerd bij de uitvoering van onze crisistaken, hebben ons gemaakt tot een nog slagvaardigere organisatie op het gebied van crisisbeheersing en incidentenbestrijding. Daarnaast hebben de crises ons nieuwe inzichten verschaft over onze reguliere processen: waar kan het beter, robuuster, eenvoudiger en toekomstbestendiger? Bestaande structuren en werkprocessen zullen met deze nieuwe inzichten worden geëvalueerd en indien nodig, herijkt. In deze kaderbrief leest u hoe wij via het project 'procesgericht werken' hier invulling aan gaan geven.

Ons uitgangspunt blijft daarbij het sober en doelmatig uitvoeren van onze dienstverlening. We zoeken naar het optimum om enerzijds de kwaliteit van onze dienstverlening in stand te houden, anderzijds de kosten beheersbaar te houden. Tegelijk realiseren we verduurzaming en zetten we in op het binden en boeien van ons personeel. Zo zijn en blijven wij een betrokken organisatie. Een organisatie die op een maatschappelijk verantwoorde manier invulling geeft aan de kerntaak: bijdragen aan een veilig en gezond Fryslân.

In deze kaderbrief leest u eerst een algemeen deel. Hierin staan de belangrijke overkoepelende ontwikkelingen. Vervolgens gaat de brief in op de inhoudelijke ontwikkelingen per programma. Tot slot treft u een financieel deel aan met een bijbehorend financieel kader en worden risico's uiteengezet.

Hartelijke groet,

Het dagelijks bestuur

Overkoepelende ontwikkelingen

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet bevordert de integrale afweging als het gaat om besluiten in de fysieke leefomgeving. Alle aspecten die van invloed zijn, moeten meegenomen worden. Dit geldt dus zeker ook voor veiligheid en gezondheid.

De invoering van de Omgevingswet brengt de nodige onzekerheden met zich mee. Zo is het onduidelijk hoe groot de vraag vanuit de gemeenten echt gaat worden. Verder laten landelijke onderzoeken zien dat de komst van de Omgevingswet meer tijd en geld gaat kosten. De minister van Binnenlandse Zaken heeft dit - en ook de bijzondere positie voor veiligheidsregio's hierin - onderkend. De invoering van de wet is inmiddels wederom uitgesteld, ditmaal tot 1 juli 2023. De onzekerheid zal op korte termijn niet opgelost zijn. De invloed hiervan op de organisatieonderdelen, hebben we bij de individuele programma's uitgewerkt.

Stijgende huisvestingskosten

Om optimaal onze bijdrage aan een gezond en veilig Fryslân te kunnen leveren, is het noodzakelijk dat wij verspreid in de gehele provincie opereren. Een consequentie hiervan is dat wij op meerdere locaties huisvesten. De stijging van prijzen in het algemeen en de nog sterkere stijging van de prijzen van onroerend goed, huren, bouwmaterialen, onderhoudskosten en energie hebben tot gevolg dat de huisvestingskosten voor VRF zullen toenemen. Alle organisatieonderdelen zullen hier hinder van ondervinden, maar omdat de financiële consequenties afhankelijk zijn van het type bezit (huur, koop, type) zijn de mogelijke financiële gevolgen nog niet voor alle organisatieonderdelen goed in te schatten.

Procesgericht werken

In de meerjarenkoers VRF is 'procesgericht werken' als organisatiethema opgenomen voor de beleidsperiode 2023-2026. Aandacht voor kwaliteit is een belangrijke reden om de doorontwikkeling van procesgericht werken in te zetten. Meer oog voor efficiëntie en effectiviteit is noodzakelijk, zeker nu de organisatie zodanig groot is geworden dat een organische manier van werken niet meer passend is. Daarnaast kunnen processen een bijdrage leveren aan digitale transformatie en zijn het sturingsmiddelen in de naleving van wet- en regelgeving.

Overige ontwikkelingen

In veel landelijke overleggen - zoals het Veiligheidsberaad, de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) en Raad van Directeuren Publieke Gezondheid (DPG-raad) vindt overleg plaats over een breed scala aan strategische onderwerpen. Deze onderwerpen kunnen invloed hebben op ons beleid en het financieel kader.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Gezondheid

In de meerjarenkoers schetsen wij de ontwikkelingen waar we als GGD mee te maken hebben. Vraagstukken (zonder volledig hierin te zijn) die leiden tot veranderende accenten in de publieke gezondheid:

- Veranderende bevolkingssamenstelling - vergrijzing, ontgroening, ontheemden, asielzoekers, statushouders;
- Toenemende ongelijkheid - verschil tussen arm en rijk, toenemende gezondheidsverschillen, (energie)armoede;
- Verharding in de samenleving, verscherping van tegengestelde meningen (bijvoorbeeld voor- en tegenstanders van vaccineren);
- Mentale weerbaarheid - meer jonge mensen met depressieve gedachten en een stijging in percentage (van 17 naar 25%) van jongeren die in de afgelopen 12 maanden serieus eraan hebben gedacht een einde aan het leven te maken. Het aantal jongeren dat daadwerkelijk een poging heeft gedaan (2%) is gelijk gebleven.
- Vitaliteit van ouderen bevorderen om kwetsbaarheid zo lang mogelijk uit te stellen.
- Toenemende behoefte aan adviesvragen ten behoeve van een gezonde leefomgeving
- Druk op en vanuit de keten. De zorg wordt duurder, preventie als stevige basis en de transformatie van zorg naar gezondheid.

Daarnaast spelen er onderwerpen als krapte op de arbeidsmarkt, functiewaarderingvraagstukken, steeds meer en langer durende crisisopgaven.

De GGD heeft hiervoor een project organisatieontwikkeling gestart, ten einde een toekomstbestendige GGD te kunnen blijven.

We schetsen de dynamiek en vraagstukken die op de GGD afkomen. We bieden het bestuur de ruimte om jaarlijks te herijken met de meerjarenkoers. Voor sommige ontwikkelingen zijn extra middelen nodig, soms zijn er externe additionele middelen aan te boren en soms zoeken we oplossingen binnen de begroting.

Toekomst Jeugdgezondheid

In 2019 is het programma JGZ 3.0 gestart met als doel om de JGZ toekomstbestendig te maken. We zetten in op taakdifferentiatie, digitalisering en meer collectieve preventie. Inmiddels zijn er mooie stappen gezet met onder andere de invoering van het digitale Mijn Kinddossier (MKD) en de implementatie van een methodiek op behoeftegericht werken. Hoewel de verwachting was dat met het programma JGZ 3.0 een verhoging van de structurele kosten voor de JGZ voorkomen zou kunnen worden, zien we op dit moment een toenemende zorgvraag rond kwetsbaarheid, armoede en mentale weerbaarheid. De samenwerking binnen de jeugdketen vraagt steeds meer aandacht. Ook heeft de JGZ te maken met de krapte op de arbeidsmarkt. Deze veranderingen hebben ervoor gezorgd dat de verwachting bijgesteld moet worden. Voor de komende jaren verwachten we structureel meer kosten voor personeel en digitalisering.

Voor nieuwe programma's, interventies en projecten die een aanvullende bijdrage kunnen leveren op dit domein zoeken we in samenwerking met gemeenten naar financiële mogelijkheden. Vanuit de Specifieke Uitkering preventie (SPUK), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA) verwachten we (deels) additionele financiering te kunnen vinden. Op dit moment is dit nog echter niet duidelijk.

Huisvesting

Verwachting is dat de kosten voor huisvesting van de GGD de komende jaren zullen stijgen. Dit komt door zowel het regulier onderhoud, de verbouw of soms gedwongen keuze tot andere huisvesting en de stijgende energieprijzen. Op dit moment is het financiële effect ruim – € 240.000 en de verwachting voor 2023 is dat dit oploopt tot € 400.000.

GGD is een strategisch huisvestingsplan aan het opstellen om voor de lange termijn een visie te hebben op onze huisvesting en behoeften. Een efficiënter gebruik, het verplaatsen van

dienstverlening en een vermindering van het aantal GGD-huisvestinglocaties in Friesland zijn hiervan mogelijke consequenties. Dit zal in 2023 ook voorgelegd worden aan de Bestuurscommissie Gezondheid.

Kansrijke Start

Voor het aanjagen van Kansrijke Start in Friesland is voor de periode van 1 augustus 2022 tot 1 augustus 2024 € 70.000 per jaar beschikbaar gesteld door de Bestuurscommissie. Naast het faciliteren van de lokale coalities is een belangrijk onderwerp de provinciale samenwerking. Provinciaal wordt al samengewerkt binnen het lerend netwerk Kansrijke Start, dit netwerk wordt aangejaagd vanuit de GGD. Vanaf 2023 zijn er, zoals het nu lijkt vanuit de SPUK-middelen, voor Kansrijke Start beschikbaar voor een structurele inbedding binnen de Friese Preventie Aanpak (FPA). Voor de periode 2022-2024 volgt een contourenplan in dit najaar, voor de structurele borging volgt een voorstel zodra er meer duidelijkheid is over de SPUK.

Nu Niet Zwanger

Nu Niet Zwanger is als programma een vast gegeven binnen zowel het sociaal als het medisch domein, waarbij deze beide domeinen nauw samenwerken op basis van structurele en duurzame beleidsafspraken. Op deze manier wordt Nu Niet Zwanger, binnen Friesland structureel beschikbaar voor zoveel mogelijk mannen en vrouwen in de vruchtbare leeftijd. Er wordt domein overstijgend samengewerkt om kwetsbare mannen en vrouwen te ondersteunen bij hun kinderwens en wens voor anticonceptie. Daarmee worden zoveel mogelijk onbedoelde zwangerschappen voorkomen. Het maatschappelijk effect is groot. Nu Niet Zwanger is een voorbeeld van een preventieve inzet. Het kost aan de voorkant geld, maar de besparing op lange(re) termijn is groot. Wetenschappelijk is bewezen dat de baten en maatschappelijke kosten later (denk aan jeugdzorg interventies) aanzienlijk hoger zijn dan de kosten van preventie nu. In het Algemeen Bestuur (10 maart 2022) is besloten om het programma Nu Niet Zwanger voor de jaren 2022 en 2023 te financieren uit het bestemmingsresultaat van 2021 met de voorwaarde dat het programma onvoorwaardelijk wordt opgenomen in de kaderbrief 2024-2027. De structurele kosten bedragen vanaf 2024 € 165.000 per jaar.

Zorg & veiligheid

Suïcidepreventie

Eerder waren er financiële middelen beschikbaar voor suïcidepreventie vanuit het Suïcide Preventie Actienetwerk (Supranet Community). Na het aflopen van deze subsidie is GGD Fryslân gevraagd een plan van aanpak op te stellen vooruitlopend op opname van suïcidepreventie in de Wet publieke gezondheid (Wpg).

De toenemende vraag vanuit gemeenten en andere ketenpartners, de coalitie mentale gezondheid vanuit de Friese Preventie Aanpak, verschillende projecten rondom suïcidepreventie en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op de mentale gezondheid vragen om meer inzet op suïcidepreventie. Het onderwerp vraagt extra aandacht. Een geactualiseerd plan van aanpak zal in 2023 worden voorgelegd aan de Bestuurscommissie Gezondheid.

Door suïcidepreventie te borgen binnen de organisatie wordt vormgegeven aan de wens van de Rijksoverheid om lokaal en structureel uitvoering te geven aan suïcidepreventiebeleid.

Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en Meldpunt Zorgwekkend Gedrag

De dienstverleningsovereenkomsten van de gemeenten met de GGD voor taken in het kader van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en het inrichten van een meldpunt voor zorgwekkend gedrag zijn afgesloten voor een periode van 2 jaar (tot 1-1-2024) met een optie tot verlenging. Gemeenten hebben hiermee hun taken voor de Wvggz en het inrichten van een Meldpunt doelmatig vormgegeven. GGD Fryslân heeft met het meldpunt een rol met betrekking tot preventie in de acute keten. Immers door tijdig signalen te ontvangen en te zorgen dat mensen passende hulp krijgen, wordt voorkomen dat mensen in de acute GGZ terecht komen. Deze preventieve rol wordt versterkt door mensen die tussen wal en schip vallen tijdelijke ondersteuning te bieden vanuit onze vangnetfunctie.

Vanaf 2023 zullen conform landelijke afspraken de politiemeldingen waarbij geen sprake is van een strafbaar feit, maar waarover wel zorgen zijn over automatisch naar het Meldpunt Zorgwekkend Gedrag worden doorgestuurd. Het is onduidelijk over hoeveel meldingen het zal gaan en of deze meldingen vanuit de bestaande formatie kunnen worden opgepakt. Uiterlijk eind 2023 zal de Bestuurscommissie Gezondheid hierover geïnformeerd worden.

Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (WAMS)

Naar verwachting treedt in 2024 de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) in werking. Beoogd wordt gemeenten zodanig te positioneren dat zij de integrale ondersteuning aan burgers daadwerkelijk kunnen bieden. De wet verankert een taak voor het college van burgemeester en wethouders voor onderzoek naar de persoonlijke omstandigheden en coördinatie bij meervoudige problematiek. Deze wet voorziet verder in grondslagen voor domein overstijgende gegevensverwerking, in het kader van de gecoördineerde aanpak van meervoudige problematiek in het sociaal domein. Ook verankert de wet de taak voor gemeenten om te beschikken over een Meldpunt Zorgwekkend Gedrag. Het is belangrijk dat signalen over personen die mogelijk ondersteuning nodig hebben, geadresseerd en opgevolgd kunnen worden. Dan kunnen persoonlijk leed, risico's op vereenzaming en verloedering voor de samenleving worden voorkomen. Samen met het Sociaal Domein Fryslân maken we, net als bij de Wvggz, een procesvoorstel hoe we gemeenten hierbij kunnen ondersteunen.

Integraal GGD Crisisplan

De GGD Fryslân heeft een evaluatie laten uitvoeren naar het functioneren van de eigen (crisis)organisatie, de interne samenwerking binnen de GGD gedurende de COVID pandemie. Dit met als doelstelling om in kaart te brengen op welke wijze de coronacrisis is aangepakt en inzicht te krijgen in verbeteringen en mogelijk aanpassing van afspraken en procedures.

Op alle onderdelen van de vier basisvereisten van crisismanagement zijn uit de evaluatie verbeterpunten naar voren gekomen.

Het Netwerkcentrum dat de evaluatie heeft uitgevoerd, adviseert daarom niet enkel een aanpassing van de bestaande plannen te doen, maar een professionaliseringsslag te maken in de voorbereiding op rampen en crisis door een integraal GGD crisisplan op te stellen.

Het betreft een basiswerkwijze met daarin ook de rol van management en bestuur. GGD Fryslân gaat hier in 2023 mee aan te slag.

Ondersteuning door een externe partij voor het opstellen van het plan kan worden bekostigd middels een subsidie van het Acute Zorgnetwerk Noord Nederland (AZNN subsidie).

Preventie

Druk op en vanuit de keten. De zorg wordt duurder, preventie als stevige basis en de transformatie van zorg naar gezondheid.

Beleidsadvisering

In de GGD Meerjarenkoers hebben gemeenten de GGD gevraagd een stevigere rol te pakken als regisseur en adviseur in de preventieketen. De diverse landelijke regelingen zoals het IZA, GALA en SPUK vragen om meer coördinatie en afstemming. Ook de verschillende (zorg-)programma's binnen Friesland vragen om een zorgvuldige analyse en advies voor de gemeente.

Hiervoor willen we onze capaciteit op strategische beleidsadvisering voor Friesland vergroten, naast de lokale beleidsadviseur binnen de regio/ gemeente. We gaan deze rol geleidelijk implementeren en vragen hiervoor per 2024 middelen (1 fte: € 111.000). In de bestuurscommissie gezondheid zullen we in 2023 hiervoor een voorstel doen.

Derde levensfase

In de meerjarenkoers is het bevorderen van vitaliteit en het beïnvloeden van de beeldvorming voor de derde levensfase (dit betreft levensfase Wiis en laatste fase Grut vanaf 55 jaar) opgenomen. Dit is opiniërend besproken in de bestuurscommissie van 6 oktober en wordt nog geconcretiseerd voorgelegd aan het bestuur.

Friese Preventie Aanpak (additionele IZA en GALA)

De programmaleiding en ondersteuning wordt nu deels vanuit subsidie via de zorgverzekeraar vanuit VWS gefinancierd. Deze middelen zijn beschikbaar tot en met 2023. Om daarna de Friese Preventie Aanpak voort te zetten en de rollen in coalities in te vullen zal er aanvullende bekostiging nodig zijn. Vanuit IZA en GALA komen er middelen om invulling te geven aan deze regionale preventie-infrastructuur. Medio 2023 zal dit weer in de BC geagendeerd worden.

Omgevingswet

De bijdrage door de GGD aan gezonde leefomgeving in het kader van de omgevingswet, voor en binnen gemeenten, heeft vorm gekregen en wordt nog verder doorontwikkeld. Gemeenten maken gebruik van de GGD om gezondheid in hun omgevingsbeleid en bij omgevingsprojecten te borgen. Na 2024 zal de inzet van beleidsadviseurs publieke gezondheid en specialistische adviseurs hiervoor in de begroting geborgd moeten zijn. We komen terug in de Bestuurscommissie Gezondheid in 2024 met een voorstel.

Informatiemanagement

Datagedreven werken is een van de speerpunten in de VRF meerjarenkoers en past ook bij de landelijke lijn vanuit de GGD/ GHOR.

Deze data- en kennisgestuurde manier van werken vraagt meer digitalisering van de GGD. Niet alleen in het programma JGZ 3.0, maar ook in overige GGD-dienstverlening, zoals: data-uitwisseling met derden, gegevensverwerking en een ander applicatielandschap. Vanuit een toekomstbestendige bedrijfsvoering wordt de GGD hierin ondersteund. GGD zal in ieder geval moeten investeren in beleidsmatige IM-capaciteit om deze manier van werken te realiseren.

Noordelijke samenwerking

De drie afzonderlijke GGD-organisaties (GGD Fryslân, GGD Groningen en GGD Drenthe) voeren voor hun eigen gemeenten grotendeels dezelfde taken (met vaak een wettelijke verankering) uit.

In 3 Noord werken we samen op het gebied van TBC, Forensische Geneeskunde (FG), Seksuele gezondheid, Milieu & Gezondheid (M&G) en Infectieziektebestrijding (IZB).

Sinds 2010 vindt een professionaliseringsslag plaats binnen het vak van forensische geneeskunde. De forensisch arts krijgt steeds meer te maken met complexe casuïstiek waarbij meer expertise van de forensische arts wordt gevraagd. Dit is een ontwikkeling die ook landelijk speelt. Bij het ministerie van J&V is deze ontwikkeling aangekaart met daarbij de vraag om extra financiële middelen. GGD-GHOR NL heeft hierover gesprekken met het ministerie. Tot dit moment heeft dit nog niet het gewenste resultaat opgeleverd. Deze ontwikkelingen kunnen voor wat betreft inhoud en kosten de gemeentelijke lijkschouw raken.

Infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid

Voor infectieziektebestrijding en de versterking van de pandemische paraatheid worden er in 2023 verschillende programma's gestart vanuit het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (hierna VWS). VWS heeft voor de periode van vier jaar een directoraat Pandemische paraatheid (PP) opgezet. In de zomer 2022 is het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) gestart met het inrichten van de Landelijke Functionaliteit Infectieziektebestrijding (LFI). Deze landelijke functionaliteit zal zich bezighouden met het versterken van de medisch operationele processen voor epidemieën die landelijke impact hebben. Zij houden zich zowel met planvorming in de koude fase (de voorbereiding, zoals het opleiden en trainen en oefenen) als uitvoering in de warme fase (wanneer de ziekte

rondgaat) bezig. Dit betekent dat de context waarbinnen infectieziektebestrijding plaatsvindt aan het veranderen is.

GGD Fryslân zal in 2023 door diverse programma's, herijking kerntaken infectieziektebestrijding, versterking infectieziekten programma (VIP) versterken en zich voorbereiden voor pandemische paraatheid. VWS heeft in 2023 en 2024 hier gelden voor beschikbaar gesteld (VIP gelden). GGD/GHOR is betrokken bij het verdelen van deze gelden.

Op het gebied van infectieziektebestrijding wordt er ook op professioneel en bestuurlijk vlak intensief samengewerkt binnen Fryslân, Groningen en Drenthe. Deze samenwerking zal geïntensiveerd worden waar dit nodig is. Gezien de tekorten op de arbeidsmarkt, zoals bij de artsen infectieziektebestrijding en deskundigen infectiepreventie, blijft het noodzakelijk om intensief samen te werken.

COVID-19

De minister van VWS heeft besloten om in elk geval in de eerste helft van 2023 een basis infrastructuur te laten bestaan voor het vaccineren in het kader van de bestrijding van COVID-19. GGD-en blijven paraat staan voor één of meerdere vaccinatierondes in 2023. Ook zal er een basisinfrastructuur blijven bestaan voor het testen. Het bron- en contactonderzoek zal verder afgeschaald worden in lijn met de landelijke beleidsontwikkelingen. De financiering van deze opdrachten zullen via de meerkostenregeling plaats vinden.

Vaccinatielandschap

De vaccinatiecampagnes in het kader van COVID-19 bestrijding hebben laten zien dat het vaccinatielandschap aan onderhoud toe is. Het RIVM is namens VWS richting aan het bepalen voor het vaccinatielandschap voor volwassenen. Hierbij worden meegenomen, vaccinaties in het kader van de influenza, COVID-19 vaccinaties, reizigersvaccinaties en vaccinaties voor andere infectieziekten. GGD Fryslân zal deze ontwikkelingen volgen en mogelijk organisatorische wijzigingen aanbrengen om slagvaardig te kunnen opereren in een mogelijk nieuw vaccinatielandschap.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Brandweer

Duurzaamheid

Klimaatontwikkelingen en de effecten daarvan vragen steeds meer aandacht voor het vergroten van duurzaamheid. Wij vinden het belangrijk ons hiervoor in te spannen, en hanteren Wij werken duurzaam en omgevingsbewust dan ook als een van de vijf speerpunten de komende jaren (Beleidsplan Veiligheid 2023-2026). Concreet betekent het onder andere dat we uitvoering willen geven aan energie-reductiedoelstellingen op onze brandweerkazernes en dat we ons wagenpark willen, en door rijksregelgeving moeten, verduurzamen. De financiële impact hiervan is nog niet duidelijk, maar insteek is om zoveel mogelijk binnen bestaande financiële kaders te blijven.

Toekomstverkenning Brandweer Nederland

In de Toekomstverkenning Brandweer 2022-2030 wordt inzicht gegeven in maatschappelijke, sociale en technologische ontwikkelingen, en de invloed daarvan op de toekomstbestendigheid van de brandweer. In opdracht van de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's (RCDV) heeft het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) deze verkenning gedaan, waarna het stuk in het najaar van 2022 is opgeleverd. Het rapport ligt in lijn met onze vijf speerpunten uit het Beleidsplan Veiligheid 2023-2026. Samen met de toekomstverkenning op het gebied van crisisbeheersing leidt het tot een strategische agenda voor brandweezorg en crisisbeheersing voor de komende vijf jaar. Bovendien wordt een Friese vertaling van de Toekomstverkenning gemaakt, waarmee we onze activiteiten toekomstgericht kunnen oppakken. Het is op dit moment nog niet concreet te benoemen welke gevolgen dit voor ons in 2024 gaat hebben.

Natuurbrandbeheersing

Enkele effecten van klimaatverandering zijn aanhoudende droogte en langdurige warmte. Deze gebeurtenissen maken het voor ons noodzakelijk om ons op het domein van natuurbrandbeheersing verder te versterken. Dit als een vervolg op de reeds gerealiseerde versterking van brandweermaterieel bestemd voor natuurbrandbestrijding en het opzetten van de gebiedsgerichte aanpak op basis van de Risico Index Natuurbrandbeheersing (RIN). Concreet betekent dit dat we aan de slag gaan met bestuurlijke inbedding, het treffen van preventieve maatregelen om het risico om natuurbrand te verkleinen, het geven van voorlichting aan bijvoorbeeld terreineigenaren en het verder ontwikkelen van onze incidentbestrijding (met slagkracht in de vorm van materieel en het opleiden van collega's). De vervanging van materieel is financieel gedekt conform de investeringsplanning. Blijkt in de toekomst vanuit het versterkingsprogramma dat meer financiële middelen nodig zijn, dan komen we hiervoor terug bij het bestuur.

Energietransitie

Het steeds groter wordende gebruik van duurzame energiebronnen brengt nieuwe omgevingsrisico's met zich mee. De kans op incidenten met daken vol zonnepanelen, met grootschalige batterijsystemen of met voertuigen die rijden op waterstof neemt toe. Als brandweer is het nodig om hierop voorbereid te zijn. Door aanvalsplannen hierop aan te passen, door het juiste materieel beschikbaar te hebben en door de advisering hierop aan te passen. Om de totale impact in beeld te brengen, inclusief adviezen hoe dit structureel te organiseren, heeft het bestuur tijdelijke middelen beschikbaar gesteld. Deze lopen tot en met 2024. Uiterlijk in dat jaar zal er daarom een plan liggen met de structurele impact van de energietransitie en adviezen hoe hiermee om te gaan.

Vervanging portofoons

Bij een repressieve inzet is radiocommunicatie cruciaal. Binnen Brandweer Fryslân voorzien we in die behoefte door middel van het gebruik van portofoons. Deze portofoons communiceren met elkaar via het landelijke netwerk C2000. Dit netwerk wordt vanaf 2027 vervangen door een nieuw netwerk. Uit eigen onderzoek blijkt dat de bestaande portofoons van Brandweer Fryslân deze periode tot 2027 niet kunnen overbruggen. Belangrijkste argumenten voor deze conclusie zijn dat veel portofoons niet meer worden ondersteund door de leverancier, dat het aantal portofoons met storingen nu al toeneemt en dat er veiligheidsrisico's ontstaan wanneer de portofoons nog minimaal vijf jaar in de lucht moeten blijven.

Deze onvoorzien situatie brengt een financiële uitdaging met zich mee. Dit gaat om een structureel bedrag van jaarlijks € 190.000 tot 2027. Op dit moment brengen we in kaart in welke mate dit binnen de begroting op te vangen is, bijvoorbeeld door het her-prioriteren en temporiseren van investeringen. Mocht dit niet in zijn geheel mogelijk zijn, dan komen we hiervoor terug bij het bestuur.

Omgevingswet

In de bestuurscommissie van 16 juni 2021 heeft Brandweer Fryslân aangegeven dat de komst van de Omgevingswet vermoedelijk meer tijd en geld gaat kosten ten opzichte van het huidige prijspeil. Met gemeenten is toen afgesproken dat de eerste twee jaar na inwerkingtreding de kosten 'worden bevroren', zodat in die periode de impact van de wet op onze dienstverlening duidelijk wordt. Dit houdt in dat wordt uitgegaan van het huidige prijspeil en dat hier de eerste twee jaar enkel een prijsindexatie tegenover wordt gezet. Dat de Omgevingswet opnieuw wordt uitgesteld, heeft als gevolg dat ook tot een latere datum de tijd nodig is om daadwerkelijke taken en kosten te monitoren, te evalueren en opnieuw te berekenen. Dit betekent dat de huidige reservering van een ton per jaar tot en met 2024 niet toereikend is. Zodra de nieuwe inwerkingtredingsdatum van de wet bekend is, wordt aan het bestuur een aangepast voorstel gedaan hoe om te gaan met de langere overbruggingsperiode.

Taakdifferentiatie

In opdracht van het Veiligheidsberaad is de stuurgroep 'Toekomstbestendig Brandweerstelsel' sinds 2021 aan de slag met een tweeledige opdracht. Enerzijds worden wenselijke thema's voor een toekomstbestendig brandweerstelsel onderzocht en anderzijds gaat het over het implementeren van 'de bouwsteen Verplichtend Karakter'. Voor laatstgenoemde zijn door het ministerie van Justitie en Veiligheid "Spelregels voor brandweervrijwilligheid" opgesteld. Voor Brandweer Fryslân geldt daarmee nog steeds dat binnen deze kaders de huidige vorm van vrijwilligheid kan blijven staan, met uitzondering van de vrijwilligers die een piketfunctie vervullen. Het bieden van een parttime aanstelling aan deze groep ligt binnen de mogelijkheden. Echter wordt ook gekeken wat landelijke ontwikkelingen zijn, die zich onder andere toespitsen op een uitzondering op de Arbeidstijdenwet en het organiseren van financiële dekking. Het is namelijk nog steeds onduidelijk wie de kosten gaat dragen als gevolg van het implementeren van de bouwsteen. Het bestuur wordt op de hoogte gehouden.

Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen – Crisisbeheersing

Versterking crisisbeheersing en ophoging van de BDUR

Op basis van de ervaringen tijdens corona- en asielcrisis is gebleken dat veiligheidsregio's fors hebben moeten inspanssen om tot een adequaat niveau van de crisisbeheersing te komen. Met het oog op rampen en crises van de toekomst, die zich kenmerken door toenemende complexiteit, grenzeloosheid en onvoorspelbaarheid, is onderkend om dit niveau te behouden en te versterken. In de bestuurlijke afspraken doorstroom migratie is daarom structureel € 83 miljoen toegezegd via de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR). De extra middelen lopen op van € 46 miljoen in 2023 tot € 83 miljoen structureel vanaf 2026.

De ophoging van de BDUR is in 2023 bedoeld voor de versterking van de crisisbeheersing, het versterken van de informatiepositie en het inrichten van KCR2. In de navolgende jaren worden er afspraken tussen de veiligheidsregio's en het ministerie van Justitie en Veiligheid gemaakt over de verdeling van die middelen en de daaraan gekoppelde doelstellingen.

Deze ontwikkeling leidt tot een aanpassing van het financieel kader voor Crisisbeheersing.

Overeenkomst Grootschalige Geneeskundige Hulpverlening met Regionale Ambulance Voorziening Fryslân

De overeenkomst "Grootschalige Geneeskundige Hulpverlening" uit 2017 loopt af op 31 december 2022. De bestaande overeenkomst wordt vervangen door twee nieuwe overeenkomsten (één overeenkomst voor Grootschalige Geneeskundige Bijstand en één overeenkomst voor de crisisfunctie OvD-G). Het streven is erop gericht om de overeenkomsten op 21 december 2022 te laten ondertekenen door vertegenwoordigers van de zes partijen (drie Veiligheidsregio's en drie RAV'n). Verwacht wordt dat de financiële lasten van de nieuwe overeenkomsten hoger uitvallen dan begroot, in dat geval komen we hiervoor terug bij het bestuur.

Meldkamerfunctie veiligheidsregio's en Calamiteitencoördinator (CaCo)

Als gevolg van de landelijke meldkamersamenwerking (LMS) moet er een nieuw convenant opgesteld worden voor de samenwerking van de veiligheidsregio's 3 Noord in de Meldkamer Noord-Nederland. Dit wordt gefaseerd opgepakt. De eerste fase is het opnieuw bestendigen van de twee functies voor de multidisciplinaire meldkamerfunctie van de veiligheidsregio en de CaCo per 2024. Het opnieuw bestendigen van de CaCo functie is noodzakelijk omdat de politie heeft landelijk besloten om vanaf 2024 niet meer financieel bij te dragen aan de CaCo. Verwacht wordt dat de financiële lasten van de nieuwe overeenkomst hoger uitvallen dan is begroot voor de huidige overeenkomst.

Dit is de eerste stap van de inrichting van de Meldkamerfunctie in de LMS. In fase 2 zit de doorontwikkeling van crisisbeheersing. Deze afspraken worden vanaf 2023 verwerkt. Er is nog geen zicht op de benodigde financiële middelen.

Toekomstverkenning Crisisbeheersing

Voortbouwend op de toekomstverkenning Brandweer heeft de RCDV het NIPV verzocht een toekomstverkenning op het gebied van de crisisbeheersing uit te voeren. In deze verkenning worden inzichten gegeven in maatschappelijke trends op middellange termijn. Daarbij wordt antwoord gegeven op de vraag welke trends naar verwachting het meest impact hebben op crisisbeheersing en hoe hierop kan worden geanticipeerd. Het rapport ligt in lijn met onze vijf speerpunten uit het Beleidsplan Veiligheid 2023-2026 en vormt samen met de toekomstverkenning brandweer de strategische agenda voor brandweezorg en crisisbeheersing voor de komende vijf jaar. De concrete gevolgen voor 2024 zijn op dit moment nog niet inzichtelijk.

Financiën

Huidig financieel kader

Het op dit moment geldende financiële kader is vastgesteld in de kaderbrief 2023-2026 en werkt door in de begroting 2023 en de daarin opgenomen meerjarenraming. De totale gemeentelijke bijdrage, zoals vastgesteld in de begroting 2023 inclusief 2027, is als volgt:

Huidig financieel kader	2024	2025	2026	2027*
Meerjarig beeld (vastgestelde begroting 2023)	75.695	77.974	79.768	81.619

* Bijdrage 2027 is niet opgenomen in de begroting 2023, maar is bepaald volgens dezelfde uitgangspunten.

De totale begroting van de veiligheidsregio bestaat uit meer dan alleen de bijdragen van de Friese gemeenten. Voor 2024 ziet de begroting er in het huidig geldende kader 2023-2026 als volgt uit:

Totale lasten	90.834		
Rijksbijdrage BDUR	7.553	-/-	
Opbrengst maatwerk en diensten derden	7.586	-/-	
Gemeentelijke bijdrage (zie tabel hierboven)	75.695		

Nieuw financieel kader

De beleidsmatige en autonome financiële ontwikkelingen leiden tot een nieuw kader:

Kader 2024-2027	2024	2025	2026	2027
Gemeentelijke bijdrage 2024	75.695	77.974	79.768	81.619
<i>Structureel</i>				
Nu niet zwanger	165	171	178	185
Beleidsadvies preventie	111	116	120	125
<i>Totaal beleidsontwikkelingen 2024-2027</i>	<i>276</i>	<i>287</i>	<i>298</i>	<i>310</i>
Cao: loonontwikkeling incl. werkgeverslasten	1.110	2.026	2.909	3.847
Cpi: Structureel 2,0% (voorlopig '24 14,5%)	3.446	3.855	4.029	4.192
<i>Totaal autonome ontwikkelingen 2024-2027</i>	<i>4.556</i>	<i>5.881</i>	<i>6.939</i>	<i>8.038</i>
<i>Totaal effecten 2024-2027</i>	<i>4.831</i>	<i>6.168</i>	<i>7.237</i>	<i>8.348</i>
Procentuele ontwikkeling	6,4%	7,9%	9,1%	10,2%
Gemeentelijke bijdrage	80.526	84.142	87.005	89.967

Autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling loonkosten

Op het moment van schrijven is er nog geen nieuwe cao. Omdat de huidige cao loopt tot 1 januari 2023, dienen wij een inschatting te maken van de indexatie van de loonkosten. Conform de bestuurlijke afspraken gebruiken wij hiervoor de indexering voor de loonkosten die is aangegeven in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Dit betreft de loonvoet sector overheid volgens de Macro Economische Verkenning (MEV2022) van het Centraal Planbureau (CPB).

In de begroting 2023 zijn we uitgegaan van de indexering van 2,1% voor het jaar 2024 en voor de jaren daarna van 2,4%. Uit de MEV2022 blijkt een indexering van 4,2% voor 2024, gevolgd door 4,1% voor 2025 en 3,9% voor 2026 en 2027. Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot een verhoging van de loonkosten.

Indexering materiële kosten

De indexering voor de materiële kosten is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) over de maand november, ruim een jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar. De CPI over november 2022, die de basis vormt voor de indexering van de materiële kosten van 2024, is nog niet bekend. Daarom hanteren we in de kaderbrief voor het jaar 2024 de laatst bekende CPI (september 2022): 14,5%.

Wij zullen in de begroting 2024 conform de bestuurlijke afspraken de CPI van november 2022 hanteren. Hierbij geldt dat elke procent indexatie leidt tot een mutatie van circa € 280.000. Volgens de septembercirculaire van het gemeentefonds is voor de jaren 2025 uitgegaan van een indexering voor materiële kosten van 2,5%, gevolgd door 2,0% per jaar vanaf 2026. In de begroting 2023 is voor de jaren 2024 en verder een indexatie van 1,7% opgenomen.

Ontwikkeling Bdur

Zoals bij de inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen van crisisbeheersing is genoemd zal er vanaf 2023 een ophoging van de Bdur plaatsvinden. In de bestuurlijke afspraken over de doorstroom migratie tussen de Vereniging Nederlandse Gemeenten, het Veiligheidsberaad, het Interprovinciaal Overleg en het Rijk is afgesproken om te komen tot een geleidelijk opbouwende structurele toevoeging van € 83 miljoen. Wat dit exact voor onze regio betekent is nog niet bekend. Zodra er meer duidelijk is komen we met voorstellen naar ons bestuur over hoe we dit inzetten. Ons uitgangspunt hierbij is dat we adequaat inspelen op de landelijke ontwikkelingen zonder de gemeentelijke bijdrage te verhogen.

Onzekerheden en risico's

Van een aantal van de hiervoor genoemde beleidsmatige en autonome ontwikkelingen weten we welke gevolgen zij hebben op onze begroting. Deze hebben we dan ook vertaald in het meerjarig financieel kader. Van een aantal ontwikkelingen weten we dat ook niet en daarom zijn ze ook nog niet meegenomen in de begroting. De belangrijkste risico's van deze ontwikkelingen hebben we hieronder benoemd.

Evaluatie Wet veiligheidsregio's

De Wet veiligheidsregio's is in 2020 door de commissie Muller geëvalueerd. De conclusies en aanbevelingen die de commissie deed, zijn voor de minister van Justitie & Veiligheid de basis voor het opstellen van een contourennota. In de contourennota 'Versterking crisisbeheersing en brandweezorg' schetst de minister hoe zij de organisatiestructuur en samenwerking van partijen wil wijzigen, het zwaartepunt wordt gelegd op de bovenregionale en landelijke crisisbeheersing. Uit de eerste concepten van de contourennota lijkt de impact op iedere individuele regio, en daarmee ook Veiligheidsregio Fryslân, beperkt te blijven. Als regio blijven we nauw betrokken bij dit proces, en mochten de implicaties voor onze organisatie wijzigen, informeren we het bestuur hier tijdig over.

Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra)

Het Veiligheidsberaad heeft besloten om een werkgeversvereniging voor de veiligheidsregio's op te richten. De werkgeversvereniging samenwerkende veiligheidsregio's (WVSV) is per 1 januari 2022 operationeel. Aanleiding is dat de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) voor de veiligheidsregio's nog niet is ingegaan. Daarom moeten we tijdelijk tot een eigen collectieve rechtspositieregeling komen. We weten nu nog niet welke gevolgen dit voor 2024 heeft.

Algemene prijsontwikkeling

Conform de financiële verordening hanteren wij een indexatie op basis van de consumentenprijsindex (CPI). De verwachting is dat prijsstijgingen, bijvoorbeeld op materieel- en materiaalgebied, (ver) boven de reguliere indexering uitgaan. Oorzaken van de prijsstijgingen zijn onder meer: wereldwijde economische ontwikkelingen, schaarste aan grondstoffen en personeel, milieumaatregelen en uiteraard de oorlog in Oekraïne. We kunnen de financiële consequenties op dit moment niet concreet maken.

Langere en onbetrouwbare levertijden

Als gevolg van grondstofftekorten en krapte op de arbeidsmarkt, hebben we ook te maken met problemen bij de tijdige levering van materieel, materiaal en diensten. Daarom moeten we hier bij aanbestedingen in de planning rekening mee houden, trajecten vroeg beginnen en duidelijke afspraken met leveranciers maken. Voor ons regulier onderhoud en de aanschaf van kleiner materiaal is het nodig dat we voldoende aandacht aan het voorraadbeheer besteden. We moeten voorkomen dat er, door problemen met de levertijden, risico's in de uitvoering van de hulpverlening ontstaan. De ontwikkelingen rond levertijden kunnen financiële consequenties hebben (verschuiving van kosten in de tijd).

Effecten crises op regulier werk

Een indirect gevolg van onze rol in de diverse crises, is dat veel reguliere werkzaamheden vertraging hebben opgelopen. Mede door de schaarste op de arbeidsmarkt en de problemen met betrekking tot de levering van goederen door onze leveranciers, zijn deze vertragingen (nog) niet volledig zijn ingehaald. We houden het bestuur via de reguliere P&C-cyclus op de hoogte van hoe wij deze vertraging inhalen.

Rente

De afgelopen jaren waren de financieringslasten erg laag, wat een voordeel opgeleverd heeft voor de gemeenten. Het economisch tij lijkt echter gekeerd. De stijgende rente gaat waarschijnlijk ook voor

Veiligheidsregio Fryslân leiden tot hogere kapitaalslasten. Dit effect kan worden versterkt doordat de prijsstijgingen mogelijk leiden tot een hogere leningenportefeuille.

Oplegnotitie informierend

Onderwerp	Regie in zorg- en publieke gezondheidsopgaven
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	L. de Vries
Auteur	Lineke Kleefstra
Bijlagen	GEEN
Vergaderdatum	24-11-2021
Agendapunt	9
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Agendacommissie Gezondheid

Kennisnemen van	het voorstel dat de Agendacommissie Gezondheid – in verbinding met andere partijen – komt met een plan van aanpak om het landschap van partijen, tafels, overleggen, platforms et cetera die zich bezig houden met zorg- en publieke gezondheidsopgaven in beeld te brengen en daar waar mogelijk te vereenvoudigen.
Inleiding	<p>In de vorige bestuurscommissie heeft de Agendacommissie de opdracht gekregen om de regierol in zorg- en publieke gezondheidsopgaven op te pakken, regie op de tafels waar je als gemeenten wilt aansluiten. Dit is besproken in de Agendacommissie en daarbij geconstateerd dat het belangrijk is om hierin een zorgvuldig proces neer te zetten.</p> <p>Aandachtspunt hierbij is dat de provincie Fryslan via Seker en Sun hier ook mee bezig wil gaan. Een koppeling maken is gewenst en het heeft de voorkeur van de agendacommissie dat hier zaken gecoördineerd in op gepakt zullen worden. De Agendacommissie stelt voor dat een afvaardiging met in ieder geval de gedeputeerde hierover in gesprek gaat.</p> <p>Er zijn al eerder stappen gezet om het speelveld in kaart te brengen. Dit is echter niet compleet. De Agendacommissie stelt voor om, nadat er afstemming heeft plaatsgevonden met de gedeputeerde, de GGD een opdracht te geven om te komen met plan van aanpak om het overzicht van het zorg- en publieke gezondheidslandschap in Friesland verder compleet te maken. Aanvullend komt daarbij de concretiseringsvraag om in beeld te brengen waar overlap in doelstellingen en/ of opdrachten zit. Erkenning dat we het uiteindelijk doen voor onze inwoners is hierbij het vertrekpunt en vereenvoudiging in het landschap daar waar het kan is de wens.</p>

	<p>De Agendacommissie ziet het als haar rol om met de provincie Fryslan in verbinding te komen en om afspraken te maken over de regierol. De provincie wordt uitgenodigd aan tafel.</p> <p>De Agendacommissie hecht aan een zorgvuldig en volledig proces, erkent dat het een ambitieuze opgave is en dat er tijd voor nodig is. Een tijdpad is in deze fase niet te geven en zal onderdeel zijn van het plan van aanpak. Het vraagt om erkenning en herkenning van alle partijen, tafels, platforms en overlegorganen.</p>
Kernboodschap	De Agendacommissie Gezondheid geeft de GGD opdracht om het speelveld concreter in beeld te brengen.
Consequenties	